

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Diplomová práce

**Systém vysokoškolského studia v ČR a financování
vysokých škol**

Iveta Galčíková

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Ing. Lucie Severová, Ph.D.

© 2012 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra ekonomických teorií

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Galčíková Iveta

Provoz a ekonomika

Název práce

Systém vysokoškolského studia v ČR a financování vysokých škol

Anglický název

The system of higher education in the CR and the financing of universities

Cíle práce

Cílem této diplomové práce bude zanalyzování systému vysokoškolského vzdělávání v České republice a jeho financování. V teoretické části budou zmapovány a popsány základní pojmy, které se týkají vysokoškolského vzdělání a jeho financování. Praktická část bude zaměřena na financování dvou konkrétních vysokých škol v České republice.

Metodika

Teoretická část diplomové práce bude zpracována deskriptivní metodou na základě prostudované odborné literatury a dalších informačních zdrojů. V praktické části bude použita srovnávací metoda, pomocí níž budou porovnány informace poskytnuté konkrétními vysokými školami, zejména informace o finanční problematice daných škol.

Harmonogram zpracování

1. Zápočet LS / 2011: vyhledání a studium literatury
2. Zápočet ZS/ 2012: vypracování teoretické části
3. Zápočet LS/ 2012: vypracování analytické části a závěru

Rozsah textové části

60 - 80 stran

Klíčová slova

vysoká škola, vzdělání, studium, kreditní systém, školné, stipendium, vzdělávání, financování, Česká republika

Doporučené zdroje informací

BÉRTRAND, Yves. Soudobé teorie vzdělávání. 1. vyd. Praha: Portál, 1998. 248 s. ISBN 80-7178-216-5

FILE, Jan a kol. Tématické hodnocení terciárního vzdělávání v České republice. Praha: Centrum pro studium vysokého školství, 2006. 89 s. ISBN 80-86302-42-3

KALOUS, Jaroslav, VESELÝ, Arnošt. Teorie a nástroje vzdělávací politiky. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2006. 172 s. ISBN 80-246-1260-7

MATĚJŮ, Petr a kol. Bílá kniha terciárního vzdělávání. 1. vyd. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2009. 78 s. ISBN 978-80-254-4519-8

NANTL, JIŘI, ČERNÍKOVSKÝ, Petr a kol. Národní kvalifikační rámec terciárního vzdělávání České republiky. 1. vyd. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, 2010. 47 s. ISBN 978-80-254-8569-9

PRUDKÝ, Libor, PABIAN, Petr, ŠÍMA, Karel. České vysoké školství. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2010. 162 s. ISBN 978-80-247-3009-7

ŠRÉDL, Karel. Znalostní ekonomika a vzdělávání. 1. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2010. 115 s. ISBN 978-80-213-3039-0

URBÁNEK, Václav. Financování vysokého školství. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2007. 163 s. ISBN 978-80-245-1313-3

Vedoucí práce

Severová Lucie, PhDr. Ing., Ph.D.

Termín odevzdání

březen 2012

doc. Ing. Josef Brčák, CSc.
Vedoucí katedry

V Praze dne 4. 11. 2011

prof. Ing. Jan Hron, DrSc., dr.h.c.
Děkan fakulty

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Systém vysokoškolského studia v ČR a financování vysokých škol" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 28.3.2012

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala své vedoucí diplomové práce PhDr. Ing. Lucii Severové, Ph.D. za odborné vedení, dohled, náměty, cenné rady a připomínky během zpracování práce.

System vysokoškolského studia v ČR a financování vysokých škol

The system of higher education in the CR and the financing of universities

Souhrn

Tato diplomová práce je zaměřena na vysokoškolské vzdělávání v České republice a financování vysokých škol, které je důležitou součástí celkového systému vysokoškolského studia. Studium, potažmo vysokoškolské studium je pro společnost v současné náročné době nepostradatelné. V teoretické části práce jsou popsány základní pojmy z této problematiky, jako je vzdělávání a jeho teorie, politika vzdělávání, samotná historie vysokoškolského vzdělávání v ČR a systém studia na vysokých školách, který funguje dnes. V literární rešerši jsou rovněž popsány způsoby financování, které se u vysokých škol liší podle jejich zřizovatele.

Druhá část diplomové práce, tedy praktická část, je věnována dvěma konkrétním vysokým školám v ČR. Úmyslně byly vybrány dvě školy, které jsou z mého pohledu v ČR známé a mají silné jméno. V obou případech jde o veřejné vysoké školy. Konkrétně byla vybrána Česká zemědělská univerzita v Praze (ČZU) a Univerzita Karlova v Praze (UK). Tyto dvě univerzity se dost liší ve své velikosti, proto bude rozdíl jejich financování jasně patrný.

Summary

This thesis is focused on higher education in the Czech Republic and the financing of universities, which is an important part of the overall system of higher education. The study, by extension, higher education is for the company in today's demanding time indispensable. The theoretical part describes the basic concepts of this issue, such as education and theory, education, the very history of higher education in the CR system and study at universities that works today. In the literature search are also discussed ways of funding at universities vary in their founder.

The second part of the thesis, the practical part is devoted to two particular universities in the Czech Republic. Intentionally selected the two schools, which are from my perspective in the Czech Republic are known and they have a strong name. In both cases it is the public high school. Specifically selected Czech University in Prague (ČZU) and Charles University in Prague (UK). These two universities are quite different in their size, so the difference of their financing clearly evident.

Klíčová slova: vysoká škola, vzdělání, studium, kreditní systém, školné, stipendium, vzdělávání, financování

Keywords: high school, education, study, credit system, tuition, scholarhip, cultivation, financing

Obsah

1	Úvod.....	9
2	Cíl práce a metodika	10
3	Teoretická východiska	11
3.1	Teorie vzdělávání	11
3.2	Vzdělávací politika.....	11
3.2.1	Systémový model vzdělávací politiky	12
3.3	Vzdělanostní nerovnosti.....	13
3.3.1	Vývoj vzdělanostních nerovností v ČR	14
3.3.2	Vývoj nerovností v přístupu k vysokoškolskému vzdělání	15
3.4	Od elitního přes masové k univerzálnímu terciárnímu vzdělávání.....	16
3.5	Terciární vzdělávání.....	19
3.6	Vysokoškolské vzdělávání.....	20
3.6.1	Kvalifikační rámec terciárního vzdělávání v České republice	20
3.6.2	Bílá kniha terciárního vzdělávání	23
3.7	Historie vysokoškolského vzdělávání v ČR.....	24
3.8	Systém vysokoškolského vzdělání v ČR.....	25
3.8.1	VŠ podle typu poskytovaných studijních programů.....	26
3.8.2	Typy VŠ z hlediska zřizovatele	26
3.8.3	Třístupňová struktura VŠ.....	31
3.8.4	Formy studia	33
3.8.5	Akreditace	34
3.8.6	Studium na VŠ	34
3.9	Financování vysokých škol.....	35
3.9.1	Financování veřejných vysokých škol.....	36
3.9.2	Financování soukromých vysokých škol	40
3.9.3	Financování státních vysokých škol	42
3.9.4	Financování specifického výzkumu.....	42
3.9.5	Ostatní zdroje financování	42
3.10	Současný stav vysokého školství v ČR	43
3.10.1	Financování vysokého školství.....	44
4	Praktická část	46
4.1	Činnost České zemědělské univerzity v Praze.....	46
4.1.1	Součásti ČZU v Praze	46
4.1.2	Akreditované studijní programy	47
4.1.3	Studium v cizích jazycích	48
4.1.4	Celoživotní vzdělávání na ČZU.....	50
4.1.5	Zájem o ČZU	51
4.1.6	Studenti a absolventi.....	52
4.1.7	Internacionalizace	53
4.2	Financování České zemědělské univerzity v Praze	54
4.2.1	Výnosy z kapitoly MŠMT, ostatních kapitol SR a další zdroje financování.....	55
4.2.2	Vlastní výnosy ČZU v Praze	56
4.3	Činnost Univerzity Karlovy	57
4.3.1	Součásti UK	57
4.3.2	Akreditované studijní programy	59
4.3.3	Zájem o UK	59

4.3.4	Studenti a absolventi UK	60
4.3.5	Celoživotní vzdělávání	61
4.3.6	Internacionalizace	61
4.4	Financování Univerzity Karlovy	62
4.4.1	Výnosy z kapitol státního rozpočtu, kapitoly MŠMT a další zdroje financování.....	63
4.4.2	Vlastní výnosy UK.....	68
5	Srovnání ČZU a UK	69
6	Závěr	74
7	Seznam použitých zdrojů.....	78
8	Přílohy.....	80

Seznam tabulek

<i>Tabulka 1</i>	Počet kmenových studentů ČZU v oborech vyučovaných v angličtině	48
<i>Tabulka 2</i>	Krátkodobé intenzivní kurzy na ČZU typu letních škol.....	49
<i>Tabulka 3</i>	Krátkodobé intenzivní kurzy pro studenty ČZU typu letních škol v zahr.....	50
<i>Tabulka 4</i>	Vývoj počtu kurzů celoživotního vzdělávání na ČZU	50
<i>Tabulka 5</i>	Vývoj počtu účastníků kurzů celoživotního vzdělávání na ČZU	51
<i>Tabulka 6</i>	Počet zájemců o studium na ČZU	52
<i>Tabulka 7</i>	Procento studentů ČZU v kombinované formě studia.....	52
<i>Tabulka 8</i>	Vývoj počtu absolventů ČZU	53
<i>Tabulka 9</i>	Počty neúspěšných studentů na ČZU	53
<i>Tabulka 10</i>	Dotace a příspěvky z kapitoly MŠMT, z kapitol SR a další výnosy	55
<i>Tabulka 11</i>	Některé vlastní výnosy ČZU v tis. Kč	56
<i>Tabulka 12</i>	Poplatky spojené se studiem v tis. Kč	57
<i>Tabulka 13</i>	Dotace a příspěvky z kapitol SR, z kapitoly MŠMT a další výnosy	63
<i>Tabulka 14</i>	Některé vlastní výnosy UK v tis. Kč	68
<i>Tabulka 15</i>	Poplatky spojené se studiem v tis. Kč	68
<i>Tabulka 16</i>	Počty studentů ČZU	69
<i>Tabulka 17</i>	Počty studentů UK.....	70
<i>Tabulka 18</i>	Srovnání financování ČZU a UK v tis. Kč.....	70
<i>Tabulka 19</i>	Výše poplatků za úkony spojené se studiem v tis. Kč.....	72

1 Úvod

Vzdělání je bezesporu důležitou součástí lidského života. V dnešní moderní době je přístup k němu podstatně snazší, než tomu bylo v letech minulých. Česká republika disponuje kvalitní vzdělávací soustavou, jejímž nejvyšším stupněm je právě vysokoškolské vzdělávání. Toho se v ČR může dostat prakticky každému, kdo o něj stojí. Tento volný přístup je zásadním rozdílem mezi současností a minulostí, kdy se vzdělávat mohla pouze omezená skupina mladých lidí.

Velmi podstatná ve vysokoškolském vzdělávání je možnost studovat bez ohledu na finanční situaci studentů, potažmo jejich rodin. K tomu je uzpůsoben systém veřejného školství, který poskytuje bezplatné vzdělání. Naproti tomu existuje i druhá možnost vysokoškolského vzdělávání, jíž jsou školy soukromé, které jsou placeny a to formou školného. To si však velká spousta zájemců nemůže dovolit, proto s nadšením vítají příležitost získat vzdělání, kvůli kterému se nemusí zadlužit již v mladém věku. Je však nutno podotknout, že ač jsou veřejné vysoké školy bezplatné, neodráží se tato skutečnost na kvalitě poskytovaných informací, přístupu a konečně celého získaného vzdělání.

Rozmáhajícím se trendem v této oblasti je celoživotní vzdělávání, na kterém se vysoké školy podílí. Pro zájemce jakéhokoliv věku je možnost získat vzdělání, kterého se jim v minulosti z nějakého důvodu nemohlo dostat, určitou satisfakcí. Je velice příjemné nebýt ničím omezen a limitován, ať už jde o věk, nebo jiné překážky, které byly v minulosti nepřekonatelnou bariérou a právě toto překonání dnešní vysoké školy nabízí.

Velice aktuálním tématem je v tomto okamžiku chystaná reforma vysokého školství. Ta se setkává s odporem samotných studentů i vedení vysokých škol. Jde především o pochybnosti v otázce školného, které by mělo být zavedeno. Z pohledu studentů se platit za vzdělání nezdá být chytrým řešením složité situace financování škol. Vždyť právě bariéry, které tímto řešením pravděpodobně vzniknou, mohou obnovit vzdělanostní nerovnosti v přístupu ke vzdělání, které zde v minulosti bezpochyby byly v poměrně velké míře.

Vysoké školy by měly nadále fungovat především pro studenty a vyspělý stát, kterým ČR je, by se měl pro kvalitní a dostupné vzdělání rozumně zasazovat. Neboť vzdělaný národ dělá vizitku každému státu.

2 Cíl práce a metodika

Cílem této diplomové práce bude zanalyzování systému vysokoškolského vzdělávání v České republice a jeho financování. Toto téma je velice široké a existuje celá řada pojmů, které daný obor obsahuje. V literární rešerši budou tedy zmapovány a popsány základní pojmy, které se vysokoškolského vzdělání přímo týkají.

Teoretická východiska budou uvedena popsáním samotné teorie vzdělávání a vzdělávací politiky. Literární rešerše bude obsahovat důležité rozdělení vzdělávací politiky tzv. systémovým modelem vzdělávání, který rozděluje vzdělávání na vzdělávací úrovně. Důležitou částí teoretických východisek bude samotný systém vysokoškolského vzdělávání, který se používá v České republice. Tento systém dělí vysoké školy podle různých hledisek, které budou popsány, dále určuje tři stupně vzdělávání a popisuje formy studia.

Stěžejní kapitolou ve vysokoškolském vzdělávání je jeho financování, které bude také popsáno v literární rešerši. V tomto ohledu bude cílem popsat financování vysokých škol rozdělených z hlediska jejich zřizovatele, které je právě díky tomuto dělení odlišné. Budou popsány možnosti financování veřejných, soukromých a státních vysokých škol.

Cílem praktické části bude popsání dvou konkrétních vysokých škol v České republice. Bude porovnána jejich samotná činnost a především jejich financování.

Teoretická část diplomové práce bude zpracována deskriptivní metodou na základě prostudované odborné literatury, která bude uvedena na konci práce v seznamu literatury. V praktické části bude použita srovnávací metoda, pomocí níž budou porovnány informace poskytnuté konkrétními vysokými školami, zejména informace o finanční problematice daných škol.

Teoretická východiska týkající se samotného systému vzdělávání a jeho financování budou převzata především z odborné literatury, příslušného zákona a publikací uveřejněných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy.

Pro zpracování praktické části budou použity údaje z výročních zpráv daných škol z roku 2010, které uveřejňují obě školy na svých webových stránkách. Vlastní zpracování těchto údajů do tabulek proběhne pomocí tabulkového programu Microsoft Office Excel 2007.

3 Teoretická východiska

3.1 Teorie vzdělávání

Teorií vzdělávání se rozumí ucelený, integrovaný systém vědění o jevech vzdělávání. Jde tedy o jeho obsah, cíle, metodické postupy, aktéry, výsledky atd. Cílem teorie je jevům vzdělávání rozumět, zdůvodňovat je, vysvětlovat a kritizovat. Teorie vzdělávání jsou ve vzájemném vztahu se vzdělávací praxí, tedy se samotnou výukou.

Neexistuje pouze jedna teorie vzdělávání, nýbrž velké množství. Důvodem je odlišnost badatelů ve všech směrech. Liší se ve svých filozofických východiscích, mají odlišnou politickou orientaci atd. [1].

Je nutné klasifikovat teorie vzdělávání, neboť jejich příliš velký počet neusnadňuje pochopení, ani případnou správnou volbu směru změn ve výchově. Existuje sedm kategorií soudobých teorií vzdělávání. Jde o teorie spiritualistické, personalistické, kognitivně psychologické, technologické, sociokognitivní, sociální a akademické [2].

V Evropě a tedy i v České republice jsou prezentovány pouze čtyři teorie vzdělávání, které sehrávají významnou roli v proměnách české školy. Jedná se o pedocentrickou orientaci, která vidí žáka jako adresáta vzdělávání. Dále jde o konstruktivistickou orientaci zaměřenou na jedincovo chápání a předvídání dějů. Třetí, kurikulární orientace, klade důraz na učivo v systému jeho vazeb na další činitele vzdělávání. Poslední je orientace na emancipaci, která chápe vzdělávání jako činitele společenských přeměn, které tvoří podmínky pro uvolnění tvůrčích sil jedince [1].

3.2 Vzdělávací politika

Tímto pojmem se většinou rozumí soubor formálních i neformálních pravidel a praktik, jimiž je ovlivňováno a řízeno jednání institucí i jednotlivců v oblasti vzdělávání. Existuje rozdíl mezi vzdělávací politikou jako praktickou činností a vzdělávací politikou jako vědním oborem. Tyto dva termíny je třeba rozlišovat. Vzdělávací politika jako praktická činnost představuje reálnou tvorbu politiky, tím se rozumí rozhodování ministerstva, vyjednávání o způsobu a míře financování atd. Naproti tomu vzdělávací politika jako vědní obor znamená vědecké zkoumání průběhu praktické vzdělávací politiky.

Vzdělávací politika je chápána v tom nejširším slova smyslu. Obsahuje výchovnou a vzdělávací činnost nejrůznějších institucí a organizací. Vzdělávací politika má také komplikující rysy, jedním z nich je to, že rozhodovací procesy o cílech probíhají na mnoha stupních či úrovních. Není tvořena a realizována jen na úrovni státu. Mezi úrovně vzdělávací politiky patří globální úroveň, nadnárodní úroveň, národní státy, regiony (kraje) a lokální úroveň (obce). Ač jsou vysoké školy „omezeny“ vzdělávací politikou na vyšší úrovni, tj. státem, regionem, případně obcí, mají poměrně velkou autonomii v mnoha otázkách [1].

3.2.1 Systémový model vzdělávací politiky

Jako jednotné měřítko pro srovnávání vzdělávacího systému se používá Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání ISCED 97, která definuje sedm vzdělávacích úrovní:

- **ISCED 0 – preprimární vzdělávání** (mateřské školy) – tato fáze je určena k uvedení velmi malých dětí do prostředí školního typu
- **ISCED 1 – primární vzdělávání** (první stupeň ZŠ) – začátek systematického studia, které začíná kolem 6. roku věku dítěte, hlavním úkolem je dát žákům základy čtení, psaní a počítání
- **ISCED 2 – nižší sekundární vzdělávání** (druhý stupeň ZŠ) – tato úroveň přímo navazuje na primární vzdělávání, přičemž je více zaměřena na jednotlivé předměty. K ukončení této úrovně dochází po devíti letech od začátku vzdělávání na primární úrovni (15. rok věku dítěte). Tato vzdělávací úroveň se dělí na kategorie A, B a C.
 - Kategorie 2A umožňuje vstup na vyšší sekundární úroveň ISCED 3A a 3B
 - Kategorie 2B umožňuje vstup na úroveň 3B, kdy se jedná o programy, které umožní vstup na trh práce a další profesní nebo odborné vzdělávání
 - Kategorie 2C připravuje absolventy především k přímému vstupu na trh práce
- **ISCED 3 – vyšší sekundární vzdělávání** (gymnázia, SOŠ, SOU) – délka programů je obvykle 2-5 let. Úroveň se dále dělí na programy A, B a C.
 - ISCED 3A umožňuje přímý vstup na úroveň 5A
 - ISCED 3B předurčuje vstup na vyšší vzdělávací úroveň 5B

- ISCED 3C je určen k přímému vstupu na trh práce a k udělení odpovídající kvalifikaci
- **ISCED 4 – postsekundární neterciární vzdělávání** (nástavbové studium, pomaturitní studium) – v tomto případě jde o mezistupeň mezi úrovněmi 3 – 5. Délka se pohybuje od 6 měsíců do 2 let. Opět se tato úroveň dělí na programy A, B a C.
 - ISCED 4A umožňují přímý přístup k úrovni 5A
 - ISCED 4B vede k přímému vstupu na úroveň 5B a trh práce
 - ISCED 4C připravuje absolventy na přímý vstup na trh práce
- **ISCED 5 – terciární vzdělávání (VŠ, VOŠ)** – programy na této úrovni musí mít délku nejméně 2 roky, nevedou přímo k udělení vědecké kvalifikace. Úroveň se dělí na programy A a B.
 - ISCED 5A je založen převážně teoreticky, minimální délka je 3 roky
 - ISCED 5B je více prakticky orientován, studenti jsou připravováni na vstup do povolání, délka tohoto programu je nejméně 2 roky.
- **ISCED 6 – terciární vzdělávání vedoucí k udělení vědecké kvalifikace** (doktorská příprava) – tato úroveň je věnována studiu vyšší úrovně a výzkumu. Délka činí 3 roky a k úspěšnému absolvování je třeba předložení doktorské nebo disertační práce [3].

3.3 Vzdělanostní nerovnosti

Nerovnosti v přístupu ke vzdělání jsou zapříčiněny dlouhodobými historickými procesy. Významnou roli hraje politika, kultura, ekonomika a neméně důležitou rolí je také demografický vývoj. Vzdělávací systémy společnosti jsou zakořeněny v minulosti, přestože formují lidské zdroje pro budoucí vývoj. Z tohoto důvodu je v otázce vzdělanostní nerovnosti vliv minulosti větší než vliv aktuální vzdělávací politiky, jejíž snahy se projevují později.

Čím je vzdělání ve společnosti významnější, tím větší je kladen důraz na spravedlivý a otevřený přístup ke vzdělání. Zde se naskytá otázka, komu se vyššího vzdělání dostane a komu je odepřeno. Neznamená to jen jak velká část populace má ke vzdělání přístup, ale hlavně jde o to, z jakých důvodů je určité skupině obyvatel vzdělávací systém otevřen a jiným méně. Pokud jsou rozdíly v dosaženém vzdělání obyvatel chápány

jako důsledek nerovných šancí, které nejsou způsobeny zájmem, schopnostmi a vůlí studovat (tzn. rasou, náboženstvím, pohlavím, sociálním původem), pak jde o problém v samé podstatě sociální spravedlnosti. Neboť právo na vzdělání patří k základním lidským právům člověka.

Ve vyspělých zemích, tedy i v ČR, kde vzdělání hraje významnou roli a vzdělávací systém je v centru pozornosti vlád, se podařilo zmírnit či odstranit nejnápadnější nerovnosti v šanci na vzdělání. Jde především o nerovnosti mezi různě industrializovanými regiony a mezi městem a venkovem. Tato náprava je dána zejména tím, že tyto nerovnosti jsou zřetelně viditelné a je tedy možné zacílení příslušných opatření vzdělávací politiky. Daleko složitějším problémem je odstranění nerovností, které jsou člověku připsány jeho narozením. Jde o pohlaví, rasu a sociální původ.

Hlavním otázkou, kterou řeší společenské vědy, není to, jak dosáhnout formální rovnosti v šancích na vzdělání, ale spíše jak se ideálu rovných šancí co nejvíce přiblížit. Jasněji řečeno, jestliže nemohou nejvyššího vzdělání dosáhnout všichni, což je naprosto logické, potom rovnost šancí musí znamenat, že šance na studium mají být stejné pro všechny, kteří mají stejné schopnosti a motivaci studovat.

Vzdělanostní nerovnosti mají také původ v rozdílných mentalitách rodin, v jejich různém vnímání přínosů vzdělání, které dávají na váhy s riziky a náklady spojenými s touhou dítěte studovat. Tato skutečnost napovídá, že pouze formálně garantovaná rovnost šancí na vzdělání vzdělanostní nerovnosti neodstraní. Takovéto faktory psychologické povahy vyvolávají diskuze nad nutností zvýhodňovat děti, které pocházejí z těchto „znevýhodněných“ skupin [4].

3.3.1 Vývoj vzdělanostních nerovností v ČR

Ideologie komunistické politické elity spočívala ve snaze odstranit znevýhodnění nižších sociálních vrstev. To bylo způsobeno demotivujícím rodinným prostředím. Snahou bylo docílit zastoupení všech sociálních tříd v systému středního a především vysokého školství v totožném poměru, v jakém byly tyto třídy zastoupeny ve společnosti.

Dominantním rysem socialistického školství byla snaha odstranit vliv ekonomických zdrojů na vzdělávání. Proto bylo vzdělání na všech úrovních zdarma – bylo zrušeno školné a soukromé školy. Při přijímacím řízení na vyšší stupně vzdělávací soustavy bylo bráno v úvahu i místo bydliště, zaměstnání a politická příslušnost rodičů,

národnost atd. Ani přes všechna tato opatření nebylo v socialistickém Československu docíleno dlouhodobého snížení vzdělanostních nerovností.

V 90. letech 20. století se zapojila Česká republika do organizací, kde aktivity zaměřené na zjišťování vzdělanostních nerovností zaujímaly důležité místo. Ukázalo se, že český vzdělávací systém je velmi selektivní a že sociální nerovnosti v přístupu k vyššímu vzdělání patří k největším ve vyspělém světě. Výzkumy také odhalily, že kořeny vzdělanostních nerovností jsou u nás vrostlé velmi hluboko.

Vnímání této problematiky bylo také podpořeno několika veřejně diskutovanými obviněními z manipulace a korupce při přijímacích řízeních na vysoké školy. Tato obvinění se týkala nejčastěji oborů, na kterých byl převis poptávky nad nabídkou volných míst největší, tzn. práva.

Pravděpodobně i z těchto důvodů je problém nerovnosti v šancích na vzdělání zaznamenán i ve veřejném mínění. Z výzkumu veřejného mínění vyplynulo, že 68 % dotazovaných je toho názoru, že spousta nadaných dětí u nás nedostane šanci studovat. Zároveň 58 % respondentů připustilo, že opravdu kvalitní vzdělání mohou svým dětem poskytnout jen bohatí. Zhruba polovina Čechů je tedy toho názoru, že „obyčejné“ děti i přesto, že jsou nadané, nedostanou šanci studovat, neboť skutečně kvalitní vzdělání se daří monopolizovat vyšším sociálním vrstvám.

I přes negativní názory společnosti na toto téma je veřejná i odborná debata slabá a není ani dostatečně podporována českou politikou. A to i přesto, že všechny studie naznačují, že Česká republika stojí z tohoto hlediska před velmi vážným problémem [4].

3.3.2 Vývoj nerovností v přístupu k vysokoškolskému vzdělání

Po roce 1948 prodělaly vysoké školy velké změny. Jednou z nejvýznamnějších změn byl konec respektování VŠ jako autonomních korporací a jejich podřízení Ministerstvu školství a stranickým sekretariátům. Akční výbory prověřovaly a vylučovaly politické a ideové odpůrce z řad profesorů i studentů.

Socialistické VŠ byly určeny těm nejschopnějším synům a dcerám pracujícího lidu. Tato masivní snaha o rekrutaci studentů vysokých škol z nižších vrstev a očistění škol od třídně a politicky nevhodných lidí může vysvětlit krátkodobé snížení nerovností v přístupu ke vzdělání.

Normalizační opatření měla v tomto ohledu také dalekosáhlé dopady. Obrodil se profesorský stav a významně se omezila směrná čísla pro nově přijímané studenty. Vhodnost uchazeče o vysokoškolské studium byla posuzována střední školou i okresními a krajskými sekretariáty. Politický cíl očisty vysokých škol byl v podstatě splněn.

Přestože se zdálo, že relativní šance na získání vysokoškolského vzdělání se vyrovnávaly, nedošlo za socialismu k významnějším změnám ve vzdělanostních nerovnostech při vstupu na vysoké školy, i přes všechny ideologické intervence a snahy o kontrolu sociálního původu.

Za nejdůležitější rysy demokratizace vzdělání je možno považovat vyrovnávání šancí v otázce sociálního původu, mezi muži a ženami a mezi jedinci, kteří pocházejí z měst a venkova. Závislost dosaženého vzdělání na sociálním původu (pohlaví, místo narození atd.) se tedy zmenšila [4].

3.4 Od elitního přes masové k univerzálnímu terciárnímu vzdělávání

České vysoké školství prošlo za posledních 20 let důležitými změnami. Vysoké školy jsou nyní samosprávnými a nezávislými na státu do značné míry. Vyučující na VŠ mají akademickou svobodu. Také financování se přesunulo od dirigování státu k rozsáhlé autonomii škol. Tradiční dlouhé vzdělávací programy byly rozděleny na bakalářskou a magisterskou úroveň, po níž lze navázat dříve neexistujícím doktorským studiem. Stále častěji je používán termín terciární vzdělávání, neboť vedle tradičních univerzit vznikly v tomto období i neuniverzitní vysoké školy a vyšší odborné školy.

Avšak největší změnou ve vysokém školství je nárůst počtu studujících. Poptávka po studiu rostla rychleji než kapacita škol, proto je právě neuspokojená poptávka jedním z dosti diskutovaných témat. Masivní nárůst studentských počtů znamená pro vyučující zvýšené nároky na pedagogické působení a vedou také ke stížnostem na klesající kvalitu studia. V neposlední řadě expanze terciárního vzdělávání klade větší nároky na veřejný rozpočet.

Rámcem pro analyzování této problematiky je slavný koncept „masifikace“ terciárního vzdělávání, neboli koncept transformací moderních vysokoškolských systémů od elitních přes masové až po univerzální. Autorem tohoto konceptu je Američan Martin Trow. Koncept pochází ze začátku sedmdesátých let 20. století a od té doby je

východiskem akademických výzkumů i politických a veřejných debat. Originální přínos Trowovi teorie spočívá ve dvou hlavních tezích:

- narůstající počty studentů mají vliv na všechny ostatní aspekty terciárního vzdělávání – obsah a formu výuky, způsoby a formy studia, standardy kvality
- v důsledku provázanosti těchto aspektů můžeme rozlišit tři vývojové fáze – elitní, masové a univerzální terciární vzdělávání

Podle Trowa je pro rozlišení jednotlivých fází nejdůležitějším faktorem podíl studujících z příslušné věkové skupiny. Výchozím bodem všech systémů terciárního vzdělávání byla elitní fáze, kde na vysokých školách studovalo pouze málo procent příslušné věkové skupiny. Školy jsou v této fázi schopny vstřebat nárůst počtu studentů do 15 %, po dosažení této hranice dochází ke změnám ve všech aspektech terciárního vzdělávání a vzniká masová fáze. Tato fáze je schopna absorbovat další nárůst počtu studentů až do 30-50 %. Pokud je tato hranice překročena dojde k další transformaci a vzniká univerzální fáze terciárního vzdělávání.

Martin Trow vyzdvihl deset oblastí, které jsou klíčové a dochází v nich k významným změnám v důsledku expanze studujících:

1) **Vnímání přístupu k terciárnímu vzdělání:** V elitních systémech je možnost vysokoškolského studia vnímána jako privilegium, na které dosáhnou ti nejnadanější, případně ti z nejvyšších sociálních vrstev. V masové fázi, kdy je počet studentů rozšiřován, je studium vnímáno více jako právo všech, kdo splní podmínky pro vstup na terciární stupeň vzdělání (absolvování střední školy). V univerzálním vysokém školství studuje již většina příslušné populace a z vysokoškolského studia se stává povinnost, zejména ve vyšších sociálních vrstvách.

2) **Funkce vysokého školství:** Pro elitní vysoké školství bylo smyslem vzdělávání úzké elity koncentrované v několika málo vzdělaneckých profesích (právo, medicína). V masové fázi připravuje terciární vzdělávání na rozšiřující spektrum povolání. Univerzální fáze zvyšuje adaptabilitu celé populace na časté změny.

3) **Kurikulum a formy výuky:** Pro elitní fázi je nejdůležitější formou výuku seminář, díky němuž se vytvářejí osobní vazby mezi vyučujícími a studenty. V masové fázi se základem výuky stává přednáška a nejdůležitějším cílem je předání

znalostí potřebných pro výkon povolání. Po přechodu na univerzální fázi se zodpovědnost přenáší na studenty, kteří si volí svou vlastní vzdělávací cestu.

4) **Studentská kariéra:** V elitním systému bylo tradicí nastoupit na VŠ ihned po ukončení střední školy a věnovat se studiu na plný úvazek. V masové fázi terciárního vzdělávání stále více studujících přichází na VŠ až po určité době v zaměstnání, nebo se zaměstnání věnují i během studia. V univerzální fázi se hranice mezi studiem a zaměstnáním uvolňuje zcela, terciární vzdělávání získává tak pro mnohé studenty charakter celoživotního vzdělávání.

5) **Institucionální diverzita a charakteristiky institucí:** Elitní vysokoškolské systémy se vyznačují relativně malými a vzájemně podobnými univerzitami. Přechod k masovému terciárnímu vzdělávání zapříčinil vznik neuniverzitních terciárních institucí, kdy se tradiční univerzity rozrůstají. Pro univerzální fázi je typické oddělení akademické komunity od okolního světa.

6) **Rozhodovací mechanismy:** V elitní fázi rozhoduje malá elita složená nejčastěji z rektorů nejvýznamnějších univerzit a vysoce postavených státních úředníků při neformálních osobních setkáních. Ta jsou v masové fázi nahrazena standardním politickým vyjednáváním, neboť se rozšiřuje okruh osob zainteresovaných na rozhodování. Rozšiřování postupuje i v univerzální fázi, kdy většina populace s terciárním vzděláváním má zkušenost.

7) **Standardy kvality:** V elitním systému spočívá kvalita vysokoškolského vzdělání v dosažení vysoké úrovně akademických znalostí, tyto standardy jsou široce sdíleny v rámci univerzit i mimo ně. V masové fázi dochází k diverzifikaci standardů, které nejsou společné pro všechny instituce, ale liší se podle různých funkcí institucí. Kritérium kvality vzdělávání se v univerzální fázi přesouvá od akademických standardů k „přidané hodnotě“, kterou lze získat vysokoškolským studiem.

8) **Kritéria pro vstup do terciárního vzdělávání:** Cílem elitního vysokého školství bylo vybrat nejschopnější studenty na základě obecně sdílených akademických standardů. V masové fázi je cílem snižovat nerovné příležitosti k dosažení vysokoškolského vzdělání. Univerzální systém je založen na principu volného přístupu. Jedinou podmínkou je v tomto případě zájem studovat.

9) **Akademická správa:** Elitní univerzity jsou spravovány vyučujícími bez manažerské či administrativní přípravy. V masové fázi dochází k profesionalizaci správy. Načež v univerzální fázi dosahují instituce vnitřní komplexity a provázanosti s vnějším okolím tak, že jejich správa je zcela v rukách kvalifikovaných osob od ekonomie až po projektové řízení.

10) **Vládnutí v rámci institucí:** typickým jevem pro elitní instituce byl výkon samosprávy „akademickou oligarchií“, tzn. profesorským sborem univerzity. V masové fázi byla moc profesorského sboru oslabena ve prospěch ostatních vyučujících a studujících. Vnitřní vládnutí v univerzálním systému se „politizuje“, tzn. stává se střetáváním různých zájmových skupin [5].

3.5 Terciární vzdělávání

„Český systém terciárního vzdělávání prošel v posledních patnácti letech mnoha hlubokými a dynamickými změnami a rozsáhlým vývojem. Z čistě uniformního a vysoce centralizovaného systému svázaného ideologií komunistického režimu se přetvořil na mnohem diverzifikovanější a decentralizovaný systém s plnou akademickou svobodou a samosprávnými orgány, který je otevřen celé Evropě i Světu.“ [6].

V České republice pojem terciární vzdělávání zdomácněl. Poskytuje tradičně vysoké školy na úrovni ISCED 5A a 6. Mohou být univerzitní i neuniverzitní. Poměrně novou součástí jsou vyšší odborné školy, které spíše poskytují prakticky zaměřené vzdělání. Tyto školy mají úroveň ISCED 5B [7].

Vysokoškolský systém podle legislativy zahrnuje školy státní, veřejné a soukromé. Jelikož bývá více než 80% studentů zapisováno na veřejných vysokých školách, tvoří tyto instituce nejdůležitější část systému terciárního vzdělávání.

Oproti úctyhodné historii univerzitního vzdělávání, vznikly vyšší odborné školy až po roce 1989. Jejich působnost je datována na školní rok 1996/97. Vznikly jako nový typ škol určený pro studenty, kteří ukončili studium na střední škole maturitní zkouškou a chtěli pokračovat ve studiu jinde než na škole vysoké.

V České republice více než 90 % studentů v systému terciárního vzdělávání navštěvuje vysoké školy, necelých 10 % pak vyšší odborné školy. Z tohoto úhlu pohledu je možné považovat strukturu terciárního vzdělávání za problémovou. Zejména pokud jde o vazbu na trh práce, jehož požadavkům by se vyšší odborné školy měly umět flexibilněji

přizpůsobovat. Tato problematika je v současnosti řešena prakticky orientovanými bakalářskými studijními programy na školách vysokých [3].

3.6 Vysokoškolské vzdělávání

Vysoké školy jsou řízeny Zákonem o vysokých školách (č. 111/1998 Sb.) ve znění pozdějších předpisů. I vnitřní předpisy vysokých škol upravují jejich činnost. Tyto předpisy navazují na zákon a podléhají registraci Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT).

Zákon o vysokých školách dělí školy na dva typy – instituce univerzitní a neuniverzitní. Institucionální struktura VŠ se výrazně změnila v důsledku zákona. Většina VŠ, které byly dříve státními, získaly statut veřejných vysokých škol. Ty jsou ve většině případů univerzitami. Záhy potom začaly vznikat i soukromé vysoké školy, a to jako neuniverzitní vysoké školy. Ty mohou působit pouze jako právnické osoby.

Na VŠ je možné studovat akreditované studijní programy a programy celoživotního vzdělávání, vedle nich jsou na školách poskytovány činnosti výzkumné, vývojové, umělecké a další. Tyto programy podléhají akreditaci udělované MŠMT. Studijní program je určen typem (bakalářský, magisterský, doktorský) a formou studia (prezenční, distanční, kombinovaná).

Studijní programy se člení na obory, jichž se na VŠ uplatňuje přes 150. Jejich třídění v podstatě odpovídá třídění vědních oborů (na humanitní vědy, společenské vědy, přírodní vědy, matematické vědy, informatiku, ekonomické vědy, tělesnou výchovu atd.).

V návaznosti na vývoj v Evropě vzniká Národní rámec kvalifikací pro terciární vzdělávání. Má být kompatibilní se zastřešujícím rámcem kvalifikací pro Evropský prostor vysokoškolského vzdělávání. V lednu 2009 vláda také projednávala Bílou knihu terciárního vzdělávání, která je základem pro legislativní změny v terciárním vzdělávání [7].

3.6.1 Kvalifikační rámec terciárního vzdělávání v České republice

I přesto, že pojem kvalifikace patří k užívaným pojmům v terciárním vzdělávání, není prozatím jednoznačně právně definován. Zákon č. 111/1998 Sb. tento pojem sice zmiňuje, ale pouze na několika málo místech a navíc v různých souvislostech, které nemají přesné vymezení.

Národní kvalifikační rámec terciárního vzdělávání rozumí pojmu kvalifikace tak, jak je to obvyklé, tzn. ve smyslu prokázaných a formálně potvrzených výstupů ze studia. Kvalifikace jsou rozlišovány typem studijního programu, který je stanovený zákonem, udělovaným titulem a specifikací, která plyne z názvu studijního programu a oboru, který nositel kvalifikace absolvoval. Toto všechno vytváří kvalifikační systém.

V ČR je kvalifikační systém představován Národní soustavou kvalifikací. Tu spravuje stát podle Zákona č. 179/2006 Sb. o uznávání výsledků dalšího vzdělávání. Součástí Národní soustavy jsou všechny bakalářské, magisterské a doktorské programy i akreditované vzdělávací programy vyšších odborných škol [8].

3.6.1.1 Příprava Českého kvalifikačního rámce

MŠMT ČR od začátku pozorně sledovalo problematiku kvalifikačních rámců v Evropě a také významně přispělo k formování konceptu na evropské úrovni. Od roku 2005 byla této problematice věnována zvýšená pozornost, vznikaly první odborné studie. V roce 2008 zorganizovalo ministerstvo dvě konference na toto téma. Všechny tyto aktivity daly na jaře roku 2009 podnět k zahájení projektového záměru, kterým byl následně spuštěn projekt Národní kvalifikační rámec terciárního vzdělávání (Q-RAM).

V otázce kvalifikačního systému v terciárním vzdělávání je nutno mít na zřeteli specifickou českou situaci. V důsledku transformačních změn po roce 1989 nastaly změny, které určují současnou podobu a strukturu kvalifikací v terciárním vzdělávání. Jde především o bakalářské kvalifikace, které jsou udělovány jako završení vysokoškolského studia.

V současné době vzniká poptávka po jednoznačném vyjádření povahy a náročnosti výstupů terciárního vzdělávání, které by bylo srozumitelné. Poptávka vychází nejen z řad široké veřejnosti, ale také od jednotlivých aktérů politiky terciárního vzdělávání, jimiž jsou stát a jeho orgány, vysoké školy, studenti, uchazeči o studium a také zaměstnavatelé. V tomto ohledu nejde v České republice ani tak o kategorizaci jednotlivých kvalifikací, neboť ta je tradičně celkem přehledná, ale o jednoznačné vymezení nároků na získání kvalifikací, zpřehlednění struktury vzdělávací činnosti a vymezení vztahu terciárního vzdělání s dalším vzděláváním [8].

3.6.1.2 Pojetí kvalifikačního rámce

Národní kvalifikační rámec terciárního vzdělávání (dále jen český kvalifikační rámec) musí brát v úvahu dva evropské kvalifikační rámce (EQF a QF EHEA). Český kvalifikační rámec musí z povahy věci splňovat dvě hlavní funkce evropských kvalifikačních rámců:

1) Komunikační funkce

- je pro studenty zdrojem informací o možnostech studia, které jim umožní snazší výběr školy;
- zajišťuje srovnatelnost studia, prostupnost mezi školami a mezinárodní mobilitu studentů;
- je pro zaměstnavatele informátorem o očekávatelných znalostech, dovednostech a způsobilostech absolventů.

2) Regulativní funkce

- určuje standard, který se týká úrovně znalostí, dovedností a způsobilostí absolventů;
- projektuje strukturu terciárního vzdělávání, která se týká typů studijních programů;
- vymezuje kreditor rozsah jednotlivých typů studijních programů;
- udává kritéria pro posuzování akreditovaných vzdělávacích činností;
- poskytuje kritéria pro uznávání zahraničního vzdělávání.

Český kvalifikační rámec je metodický nástroj, který vyvíjí a zajišťuje kvalitu kvalifikací v terciárním vzdělávání tak, že vymezuje úroveň prokazovaných znalostí, dovedností a způsobilostí absolventů terciárního vzdělání.

Typy studijních programů

Studijní programy v terciárním vzdělávání vytvářející kvalifikační úroveň českého kvalifikačního rámce jsou následující:

- Program krátkého cyklu, jehož zavedení je podmíněno novou legislativou
- Bakalářský studijní program
- Magisterský studijní program – uskutečňuje se v rámci druhého cyklu, ale může být uskutečňován jako program dlouhého cyklu
- Doktorský studijní program

Udělované kvalifikace

Kvalifikace znamená formální osvědčení dosažených výstupů z učení podle stanovených standardů. Kvalifikace udělované podle českého kvalifikačního rámce představují osvědčení skutečnosti, že osoba absolvovala studijní program splněním podmínek. Splnění podmínek se dosahuje nikoliv pouze státní zkouškou, ale ve studijním programu jako celku, neboť se kvalifikační rámec vztahuje na studijní programy v celé kreditové hodnotě (studijní zátěži).

V českém kvalifikačním rámci jsou kvalifikace osvědčovány vysokoškolským diplomem a dvojjazyčným dodatkem. Tato osvědčení opravňují držitele užívat titul v zákonem stanovené podobě, což je vnější vyjádření nabyté kvalifikace [8].

3.6.2 Bílá kniha terciárního vzdělávání

Bílá kniha představuje koncepční dokument stanovující směr, kterým se má terciární vzdělávání v České republice vyvíjet v nadcházejících deseti až dvaceti letech. Ukazuje potřeby společnosti a očekávání vlády od činnosti vysokých škol a vyšších odborných škol. Tvoří základ pro legislativní změny, které tato očekávání umožní naplnit.

Publikace Bílé knihy není konečným cílem, je pouze dílčím výstupem procesu, určujícího směr a mantinely včetně změn v oblasti vzdělávání.

Cílem reformy je:

- Více diverzifikovat celý systém terciárního vzdělání. Tím se rozumí otevřít ve větší míře samostatné rozhodování institucí o své vnitřní struktuře.
- Rozšířit organizační a ekonomickou autonomii institucí terciárního vzdělávání.
- Zintenzivnit národní i mezinárodní mobilitu akademických pracovníků.
- Upřesnit definici a rozšířit segment kratších, tedy profesně orientovaných studijních programů. Tím je myšleno rozšířit dvouleté profesní programy ale také zvýšit adaptabilitu absolventů bakalářských studijních programů, čímž by se zvýšila jejich profesní úspěšnost.
- Vytvořit takové podmínky, které by umožňovali koncentrovat špičkový výzkum do výzkumně orientovaných pracovišť, tedy fakult nebo vysokoškolských výzkumných ústavů.
- Zabezpečit tvorbu součástí institucí terciárního vzdělávání, které budou orientovány na vývojovou činnost ve spolupráci s vnějšími partnery.

- Zajistit aby vnější aktéři byli zapojeni do řízení a činnosti jednotlivých vysokých škol
- Zapojit více soukromých zdrojů do oblasti terciárního vzdělávání. Tím je myšleno posílit vícezdrojové financování, a to těmito způsoby:
 - Zajistit příznivější podmínky pro spolupráci s aplikační sférou.
 - Vytvořit vhodný model finanční spoluúčasti studentů, který zvýší zainteresovanost VŠ na uplatnění absolventů.
 - Přijímat více zahraničních studentů.
 - Odbourávat sociální bariéry v přístupu k vysokoškolskému vzdělání. Tím je myšleno, že bude lépe využíván potenciál lidských zdrojů a budou cíleně podporovány talenty.
- Zavést vhodný a účinný systém finanční pomoci studentům.
- Zařídit větší prostupnost systému terciárního vzdělávání a vytvořit vhodné podmínky už na úrovni středního vzdělávání.
- Do velké míry zapojit instituce terciárního vzdělávání do celoživotního vzdělávání, ať v přímé spolupráci s komerčními partnery, nebo bez nich [9].

3.7 Historie vysokoškolského vzdělávání v ČR

Vysoké školství má v České republice více než šestisetletou tradici. Císař Karel IV. založil roku 1348 v Praze dnešní Karlovu univerzitu, jež je nejstarší akademickou institucí ve střední Evropě. Roku 1573 pak vznikla univerzita v Olomouci. Začátky polytechnického školství se datují rokem 1707. V tomto roce byla v Praze zřízena Česká stavovská inženýrská škola (České vysoké učení technické od roku 1920). Rok 1811 je rokem založení konzervatoře, ze které v r. 1946 vznikla Akademie múzických umění.

Následoval složitý vývoj, který lze rozčlenit několika milníky. Prvním z nich je rok 1918 a vznik Československé republiky. Na jejím počátku byla zřízena univerzita v Brně a další dvě vysoké školy, jimiž byly zemědělská a veterinární. V této době byly vysoké školy státní a zákonem měly zaručenu autonomii a akademickou svobodu. Přístup ke vzdělání na vysokých školách měl každý, kdo vlastnil maturitní vysvědčení bez ohledu na jeho náboženské vyznání, národnost, pohlaví atd. Tento hladký vývoj přerušila druhá světová válka, kdy byly vysoké školy na 6 let uzavřeny v důsledku německé okupace.

Dalším milníkem byl rok 1948, který ukončil snahy o návrat vysokého školství k demokratickým tradicím první republiky. Akademické svobody byly totalitním režimem odbourány a samosprávu nahradilo centrální řízení a státní plánování. Ideologická hlediska ovlivňovala obsah výuky i výběr učitelů. V této éře byla zavedena „směrná čísla“, která určovala počty posluchačů a jejich oborovou strukturu. Existovaly tzv. umístěnky, jejich prostřednictvím ministerstvo rozhodovalo o místě a způsobu uplatnění absolventů.

Listopad 1989 je rokem počátku nového období vývoje českého vysokého školství. Byl přijat zákon o vysokých školách, který nabyl účinnosti 1. července 1990. Zbavil VŠ ideologických hledisek, tudíž jim navrátil autonomii, samosprávu a akademické svobody. Jako poradní orgán vlády ustanovil Akreditační komisi. Také obnovil na vysokých školách výzkum a vývoj. V tomto období byla rozšířena síť vysokých škol o regionální univerzity a tím zvýšena dostupnost vzdělávání. Dosud jediný existující typ studia dlouhého cyklu byl doplněn studiem krátkého cyklu (bakalářského).

Některé záležitosti v průběhu let vyžadovaly novou právní úpravu, proto byl v dubnu roku 1998 schválen nový zákon o vysokých školách, jehož většina ustanovení nabyla účinnosti 1. ledna 1999. Změnil právní postavení státních vysokých škol na veřejnoprávní instituce a předal jim veškerý dosud užívaný majetek do vlastnictví. Tento zákon mimo jiné rozdělil vysoké školy na univerzitní a neuniverzitní a dal vzniknout soukromým vysokým školám. Do současné doby byl zákon devatenáctkrát novelizován. V rámci novel bylo postupně zavedeno celoživotní vzdělávání, sociální stipendia, třístupňová struktura, byly upraveny délky magisterského studia, bakalářského i doktorského a další záležitosti týkající se vysokoškolského vzdělávání, jak jsou dnes známy [10].

3.8 Systém vysokoškolského vzdělání v ČR

Vysoké školy jsou nejvyšším článkem vzdělávací soustavy a jako takové jsou vrcholnými centry vzdělanosti. Mimo to jsou VŠ centrem nezávislého poznání a tvůrčí činnosti. Zastávají klíčovou úlohu ve vědeckém, kulturním, sociálním a ekonomickém rozvoji společnosti. VŠ je právnickou osobou.

Vysoké školy se vyznačují následující charakteristikou:

- Obohacují a uchovávají dosažené poznání a pěstují vědeckou, výzkumnou, uměleckou a další tvůrčí činnost.

- Umožňují přístup k vysokoškolskému vzdělání a získání odpovídající profesní kvalifikace.
- Poskytují další formy vzdělávání a podílejí se na celoživotním vzdělávání.
- Jsou hlavními aktéry při utváření občanské společnosti a přípravě mladých lidí pro život v ní.
- Podílejí se na rozvoji na národní a regionální úrovni, kdy spolupracují se státní správou a samosprávou
- Podílejí se na rozvoji mezinárodní a především evropské spolupráce.

VŠ poskytuje akreditované studijní programy a programy celoživotního vzdělávání. Typy těchto programů jsou bakalářský, magisterský a doktorský. VŠ je buď univerzitní, nebo neuniverzitní, což je uvedeno v jejím statusu. Dále se školy dělí podle jejich zřizovatelů. V tomto případě může být VŠ veřejná, soukromá nebo státní [11].

3.8.1 VŠ podle typu poskytovaných studijních programů

3.8.1.1 Univerzitní typ VŠ

Tento typ vysoké školy může poskytovat všechny typy studijních programů. Zároveň v souvislosti s nimi vědeckou, výzkumnou a další činnost. Pouze tento typ VŠ může mít ve svém názvu označení „univerzita“, případně z něho odvozené tvary. Univerzitní VŠ jsou rozčleněny na jednotlivé fakulty [11].

3.8.1.2 Neuniverzitní typ VŠ

Neuniverzitní VŠ uskutečňuje bakalářské studijní programy a může poskytovat i magisterské studijní programy a v souvislosti s nimi výzkumnou, uměleckou a další činnost. Nemůže uskutečňovat doktorské studijní programy. Oproti univerzitnímu typu se neuniverzitní VŠ nečlení na fakulty. Označení „vysoká škola“ nebo z něj odvozené tvary, může mít ve svém názvu pouze neuniverzitní typ VŠ [11].

3.8.2 Typy VŠ z hlediska zřizovatele

3.8.2.1 Veřejné VŠ

Tento typ škol je zřizován zákonem, který veřejné vysoké školy i ruší. Zákon stanovuje název a sídlo školy. Veřejná VŠ má samosprávnou působnost, do níž patří:

- Vnitřní organizace školy

- Rozhodování o počtu přijímaných studentů, podmínkách jejich přijetí ke studiu a přijímacím řízení
- Rozhodování v otázkách studijních programů (jejich tvorba a uskutečňování)
- Organizování studia
- Rozhodování v oblasti studentských práv a povinností
- Problematika vědecké, výzkumné, vývojové, umělecké a další činnosti
- Rozhodování o pracovně právních vztazích
- Habilitační řízení
- Spolupráce s jinými vysokými školami
- Problematika určování samosprávných akademických orgánů
- Hospodaření VŠ
- Rozhodování v otázkách stanovení poplatků, které jsou spojeny se studiem

Veřejná vysoká škola sestavuje rozpočet na kalendářní rok, podle kterého hospodaří a který nesmí být sestavován jako deficitní. Příjmy do rozpočtu jsou zejména příspěvky ze státního rozpočtu, dotace, poplatky spojené se studiem, dary, dědictví a výnosy z majetku veřejné vysoké školy.

Do majetku vysoké školy spadají věci, byty, nebytové prostory, práva a jiné majtkové hodnoty. O jeho nakládání rozhoduje rektor nebo osoby stanovené statutem školy.

Orgány veřejné VŠ

Samosprávnými akademickými orgány jsou:

Akademický senát

- je samosprávným zastupitelským akademickým orgánem, který má nejméně 11 členů (členství je neslučitelné s funkcí rektora, prorektora, děkana ani proděkana);
- funkční období je nejvýše tříleté a zasedání senátu jsou veřejně přístupná;
- akademický senát rozhoduje o zřízení, sloučení, splnutí, rozdělení či zrušení součástí VŠ, schvaluje vnitřní předpisy, rozpočet, výroční zprávy, hodnocení činnosti VŠ, návrh rektora na jmenování a odvolání členů vědecké rady a disciplinární komise, dále schvaluje podmínky pro přijetí ke studiu, dlouhodobý záměr vzdělávací, vědecké a dalších činností školy a usnáší se o návrhu na jmenování rektora.

Rektor

- je v čele veřejné vysoké školy a rozhoduje ve věcech školy, pokud zákon nestanoví jinak;
- rektor je jmenován prezidentem republiky a to na návrh akademického senátu;
- jeho funkční období je čtyřleté, je zastupován prorektory, které sám jmenuje a odvolává.

Vědecká rada

- členy rady jsou významní představitelé oborů, ve kterých škola vykonává svou činnost, jsou jmenováni a odvoláváni rektorem, který je zároveň předsedou rady;
- vědecká rada řeší otázky dlouhodobého záměru veřejné vysoké školy, schvaluje studijní programy a podílí se na habilitačním řízení.

Disciplinární komise

- členy komise jsou členové z řad akademické obce, které i s předsedou jmenuje rektor, polovinu jich tvoří studenti;
- funkční období je nejvýše dvouleté;
- disciplinární komise projednává disciplinární přestupky studentů, kteří nejsou zapsáni na žádné z fakult školy, pokud jsou všichni studenti zapsáni na fakultách školy, pak se disciplinární komise nezřizuje.

Dalšími orgány jsou:

Správní rada

- rada má nejméně 9 členů (počet musí být dělitelný třemi), kteří jsou jmenováni ministrem z řad představitelů veřejného života, územní samosprávy a státní správy na dobu šesti let;
- správní rada schvaluje právní úkony, kterými chce škola nabýt nebo převést movité věci, nemovité věci, zřídit věcné břemeno nebo předkupní právo;
- vyjadřuje se především k dlouhodobému záměru veřejné vysoké školy, k rozpočtu a k výročním zprávám.

Kvestor

- kvestora jmenuje a odvolává rektor;
- řídí hospodaření a vnitřní správu školy.

Členění veřejné VŠ

Veřejná vysoká škola je rozdělena do několika součástí:

Fakulty

- v rámci fakulty je poskytován alespoň jeden akreditovaný studijní program a je vykonávána vědecká, výzkumná, umělecká nebo další činnost;
- právem fakulty je používání vlastní akademické insignie a konání akademických obřadů;
- akademický senát veřejné vysoké školy rozhoduje o zřízení, sloučení, splynutí, rozdělení nebo zrušení fakulty a to na návrh rektora;
- fakulta má pravomoc tvořit a uskutečňovat studijní programy, organizovat tvůrčí činnosti, rozhodovat v pracovněprávních vztazích, habilitačním řízení, zahraničních stycích, ustavovat akademické orgány fakulty, disponovat s přidělenými finančními prostředky;
- samosprávné orgány fakulty se dělí na:
 - o akademický senát fakulty – je samosprávným akademickým orgánem a vykonává většinu činností spojených s fungováním fakulty, volí děkana
 - o děkan – stojí v čele fakulty, v jejichž věcech jedná a rozhoduje
 - o vědecká rada fakulty – vyjadřuje se k otázkám dlouhodobého záměru činností fakulty a schvaluje studijní programy
 - o disciplinární komise fakulty – řeší disciplinární přestupky studentů, kteří jsou zapsáni na fakultě
- mezi další orgány fakulty patří:
 - o tajemník – vede hospodaření a vnitřní správu fakulty

Vysokoškolské ústavy

- jejich charakteristikou je výkon vědecké, výzkumné, vývojové, umělecké nebo další tvůrčí činnosti a o jejich existenci rozhoduje akademický senát veřejné vysoké školy;
- v čele stojí ředitel, který je jmenován a odvoláván rektorem.

Pracoviště pro vzdělávací, vědeckou, výzkumnou, vývojovou a další tvůrčí činnost

Zařízení pro kulturní a sportovní činnost, pro ubytování a stravování [11]

3.8.2.2 Soukromé VŠ

Oprávnění působit jako soukromá vysoká škola má právnická osoba se sídlem v České republice, pokud jí byl ministerstvem udělen státní souhlas. Toto oprávnění je nepřevoditelné a nepřechází na právní nástupce. Aby právnická osoba získala státní souhlas, musí podat žádost, která obsahuje:

- Typ, název a sídlo školy
- Právní formu právnické osoby
- Dlouhodobý záměr činnosti školy
- Návrhy studijních programů
- Návrh vnitřních předpisů školy

O žádosti ministerstvo rozhodne do 150 dnů od jeho podání. Jestliže je státní souhlas udělen, ministerstvo rozhodne o akreditaci studijních programů a o vnitřních předpisech soukromé vysoké školy. Státní souhlas přestává být platným, pokud soukromá vysoká škola nezačíná činnost do dvou let od nabytí právní moci souhlasu.

Povinností právnické osoby působící jako soukromá vysoká škola je zajistit finanční prostředky pro její činnost. Ze státního rozpočtu může být těmto školám poskytnuta dotace.

Do působnosti ministerstva patří i odejmutí uděleného státního souhlasu. V tomto případě pak právnická osoba pozbývá právo působit jako soukromá vysoká škola [11]

Téměř všechny projekty soukromých vysokých škol si kladou za cíl uskutečňovat studijní programy, o které je masový zájem uchazečů. Jde například o cestovní ruch, právo, ekonomické obory, správní a pedagogicko-psychologické obory [12].

3.8.2.3 Státní VŠ

Mezi státní vysoké školy patří pouze vysoké školy vojenské a policejní. Tyto školy jsou zřizovány Ministerstvem obrany a Ministerstvem vnitra [12].

Státní vysoké školy vzdělávají odborníky především pro ozbrojené síly a bezpečnostní sbory. Studenti, kteří nejsou vojáky v činné službě ani příslušníky bezpečnostního sboru mohou také studovat na těchto školách.

Vojenské a policejní vysoké školy jsou součástí organizační složky státu a jsou financovány ze státního rozpočtu z kapitoly Ministerstva obrany a vnitra. Při přijímání

studentů (vojáků, příslušníku Policie ČR) se státní vysoké školy řídí požadavky těchto ministerstev. O informacích o studentech jsou státními školami vedeny matriky studentů.

O zřízení, sloučení, splynutí, rozdělení nebo zrušení fakulty státní školy rozhodují také ministerstva (obranu a vnitra). Zároveň registrují vnitřní předpisy státní školy, rozhoduje o rozdělování finančních prostředků ze státního rozpočtu a kontroluje jejich hospodaření, určuje výši poplatků, které se týkají studia a má právo přiznat a vyplácet stipendia.

V otázce rozhodování o akreditaci pro státní vysoké školy si ministerstvo vyžádá stanoviska Ministerstva obrany a vnitra [11].

3.8.3 Třístupňová struktura VŠ

3.8.3.1 Bakalářský stupeň

Tento stupeň vysokoškolského studia je zaměřen na přípravu k výkonu povolání a také k pokračování ve studiu na magisterském stupni. Bakalářský studijní program se standardně studuje nejméně tři a nejvýše čtyři roky a to včetně praxe. Řádné ukončení tohoto stupně studia znamená složení státní závěrečné zkoušky, při níž se také obhájí bakalářská práce.

Absolventi bakalářského stupně vysokoškolského vzdělání získají akademický titul „bakalář“, jehož zkratka „Bc.“ se uvádí před jménem. V oblasti umění je absolventům udělován akademický titul „bakalář umění“, ve zkratce „BcA.“ uváděno taktéž před jménem [11].

Vzdělání získané na bakalářském stupni odpovídá úrovni ISCED 5A. Výuka v bakalářských studijních programech je organizována dvěma hlavními metodami, jimiž jsou přednášky a cvičení. Cvičení jsou pro studenty zpravidla závazná, kdežto účast na přednáškách závazná nebývá [7].

3.8.3.2 Magisterský stupeň

Magisterský stupeň vysokoškolského vzdělání navazuje na bakalářský a je zaměřen na získání teoretických poznatků z oblasti vědy, výzkumu a vývoje a na zvládnutí jejich aplikace. Standardně je magisterský stupeň studován nejméně jeden a nejvýše tři roky. V některých případech může být udělena akreditace i magisterskému studijnímu programu,

který na bakalářský nenavazuje. Pak je standardní doba studia nejméně čtyři a nejvýše šest let [11].

Vzdělání v tomto stupni, stejně jako v tom bakalářském, odpovídá úrovni ISCED 5A a stejně tak se i výuka opírá o dvě hlavní metody – přednášky a cvičení [7].

Pro řádné ukončení magisterského studijního programu je třeba složení státní závěrečné zkoušky, do níž spadá obhajoba diplomové práce. Tento stupeň vzdělání je také řádně ukončován státní rigorózní zkouškou a to v oblasti lékařství a veterinárního lékařství a hygieny.

Akademickými tituly, které jsou udělovány absolventům magisterského stupně vysokoškolského studia a ve svých zkratkách jsou uváděné před jménem, jsou:

- „inženýr“ („Ing.“) – oblast ekonomie, technických věd a technologií, zemědělství, lesnictví a vojenství
- „inženýr architekt“ („Ing. arch.“) – oblast architektury
- „doktor medicíny“ („MUDr.“) – oblast lékařství
- „zubní lékař“ („MDDr.“) – oblast zubního lékařství
- „doktor veterinární medicíny“ („MVDr.“) – oblast veterinárního lékařství a hygieny
- „magistr umění“ („MgA.“) – oblast umění
- „magistr“ („Mgr.“) – ostatní oblasti

Držitelé akademického titulu „magistr“ mohou v též oblasti studia splnit státní rigorózní zkoušku, při níž se obhajuje rigorózní práce. Po jejím vykonání vzniká nárok na udělení těchto akademických titulů, které jsou ve své zkratce uváděny před jménem:

- „doktor práv“ („JUDr.“) – oblast práva
- „doktor filozofie“ („PhDr.“) – oblast humanitních, pedagogických a společenských věd
- „doktor přírodních věd“ („RNDr.“) – oblast přírodních věd
- „doktor farmacie“ („PharmDr.“) - oblast farmacie
- „licenciát teologie“ („ThLic.“) nebo „doktor teologie“ („ThDr.“) – oblast teologie a katolická teologie [11].

3.8.3.3 Doktorský stupeň

Po ukončení magisterského stupně vysokoškolského vzdělání může následovat doktorský stupeň, který je zaměřený na vědecké bádání a samostatnou tvůrčí činnost. Doktorský studijní program je uskutečňován pouze na univerzitní vysoké škole. Získané vzdělání je na úrovni ISCED 6 [7].

Standardní doba studia na doktorském stupni je nejméně tři a nejvýše čtyři roky a studium probíhá podle individuálního studijního plánu pod vedením školitele. Pro řádné ukončení doktorského studijního programu je zapotřebí řádně ukončit státní doktorskou zkoušku a obhájit disertační práci.

Absolventi doktorských studijních programů mají nárok na udělení akademického titulu „doktor“ („Ph.D.“ za jménem) a v oblasti teologie na akademický titul „doktor teologie“ („Th.D.“ za jménem) [11].

3.8.4 Formy studia

3.8.4.1 Prezenční forma

Tato forma studia byla dříve nazývána denním studiem. V prezenční formě studia může výuka probíhat jakýkoliv všední den, dopoledne i odpoledne. Vyučování je organizováno formou přednášek, cvičení, seminářů, kurzů, praxí, laboratorních prací a dalších forem. Studenti jsou během této formy výuky v přímém kontaktu s učitelem, kdy získávají poznatky přímo [13].

Člověk, který v prezenční formě studuje, má status studenta a z toho vyplývající výhody. Zároveň je student povinen navštěvovat povinné semináře ve stanoveném rozsahu [14].

3.8.4.2 Distanční forma

Distanční formou studia na vysokých školách se rozumí multimediálně řízené studium, kdy jsou vyučující v průběhu vzdělávání trvale nebo alespoň převážně odděleni od studentů. Multimediálním řízením se rozumí využívání distančních komunikačních prostředků, jako jsou tištěné materiály, magnetofonové záznamy, počítačové programy na disketách a CD, telefony, faxy, e-mail a počítačové sítě (internet).

Moderním stupněm distanční formy vzdělávání je studium on-line, které umožňuje studovat v libovolném čase a místě. V tomto případě je internet prostředníkem pro výměnu studijních materiálů a spojuje studenta s lektorem [13].

3.8.4.3 Kombinovaná forma

Dříve se pro tuto formu používal název dálkové studium. Kombinované vysokoškolské studium umožňuje, jak je zřejmé z jeho názvu, efektivní kombinaci distanční a prezenční formy výuky. Kromě řízeného samostudia umožňuje studentům přímý kontakt s vyučujícím [13].

Student v této formě navštěvuje školu s nižší frekvencí, než je tomu při prezenčním studiu. Výuka často probíhá formou blokové výuky. Studenti mají převážnou část práv i povinností stejné jako studující prezenční formy. V kombinované formě studia je studující řádným studentem podle vysokoškolského zákona, tedy mimo jiné nemusí do svých 26 let platit zdravotní pojištění. Ale oproti tomu ubytovací stipendium však obdržet nemůže. I v tomto spočívá zmíněná kombinace prvků distanční a prezenční formy studia [14].

3.8.5 Akreditace

Pro fungování vysoké školy je nezbytná akreditace, kterou uděluje ministerstvo. V případě že studijní program na vysoké škole není akreditován, není možné přijímat uchazeče ke studiu, konat výuku, zkoušky ani udělovat akademické tituly.

Žádost vysoké školy o akreditaci posuzuje Akreditační komise, která své stanovisko postoupí ministerstvu a to rozhodne o udělení akreditace. Akreditace je udělována nejvýše na 10 let, přičemž může být opakovaně prodloužena.

Zánikem akreditace se rozumí oznámení vysoké školy o zrušení studijního programu. Akreditovaný studijní program je možné zrušit, pouze pokud vysoká škola zajistí studentům možnost pokračovat ve studiu stejného nebo obdobného programu na stejné nebo jiné vysoké škole [11].

3.8.6 Studium na VŠ

Pro přijetí ke studiu na bakalářský a magisterský studijní program je zapotřebí dosáhnout úplného středního či úplného středního odborného vzdělání. Aby byl student přijat na magisterský studijní program navazující na bakalářský, musí mít rádně tento

program ukončen. Doktorský studijní program si pro studium podmiňuje řádné ukončení magisterského stupně vysokoškolského vzdělání.

Znalosti, schopnosti, nadání, prospěch, které jsou nutné k přijetí na vysokou školu, se ověřují přijímací zkouškou. O přijetí ke studiu rozhoduje děkan fakulty, rektor nebo orgán určený vnitřním předpisem školy, podle toho, zda se jedná o studium programu uskutečňovaného fakultou, vysokou školu nebo zda se jedná o soukromou vysokou školu. Pokud je uchazeč přijat ke studiu, vzniká mu právo na zápis do studia.

Studium na vysoké školy se dělí na semestry, ročníky nebo bloky, přičemž každý z těchto částí je rozdělen na období výuky a zkoušek a na období prázdnin. Akademický rok na vysoké škole trvá 12 kalendářních měsíců.

Studentům, kteří prokazují vynikající studijní výsledky nebo mají tíživou sociální situaci, mohou být přiznána stipendia. Ty jsou hrazena z dotace nebo z příspěvku a studentům je přiznává vysoká škola nebo fakulta podle stipendijního řádu.

Na vysoké škole může být studium přerušeno a to i opakovaně. Je to možné pouze za podmínek, které jsou stanoveny studijním a zkušebním řádem školy. Po dobu přerušení studia, nemá osoba statut studenta. Ten získá student po opětovném zápisu ke studiu, po uplynutí doby, na kterou bylo studium přerušeno. Studium na vysoké škole je řádně ukončeno dnem vykonání státní zkoušky. Dokladem o tomto ukončení a získání příslušného titulu je vysokoškolský diplom a dodatek k diplomu [11].

3.9 *Financování vysokých škol*

Financování vysokých škol je upraveno zákonem o vysokých školách. Vysoké školy jsou financovány ze státního rozpočtu a primárně z vlastních zdrojů. Finanční pomoc je rozdělena do dvou kapitol a to na příspěvky a dotace. Příspěvky jsou v tomto případě vyhrazeny především na vzdělávání jako takové, kdežto dotace se využívají na rozvoj, ubytování, stravování atd. [15].

V oblasti financování nastal po reformním procesu, který se dal do pohybu v r. 1990, převrat v podobě zavedení tzv. normativního financování neinvestičních prostředků. Cílem této inovace bylo odstranit nespravedlivé přidělování těchto prostředků, zobjektivizovat financování vysokého školství a stimulovat nárůst počtu studentů [16].

Touto reformou byl po desítky let používaný mechanismus přírůstkového financování (rozpočet minulého období + přírůstek), nahrazen rozdělováním finančních prostředků podle formule [1].

Formule pro výukovou činnost:

$$EfHEI_i = \sum_{j=1}^{m_i} C_{ji} * NFTE_{ji}$$

Kde: EfHEI_i výukové zdroje pro i-tou vysokou školu

C_{ji} koeficient j-té fakulty pro i-tou vysokou školu

NFTE_{ji} počet přepočtených studentů denního studia j-té fakulty pro i-tou vysokou školu

n počet fakult pro i-tou školu

Formule pro tvůrčí činnost:

$$AFfHEI_i = \sum G_i * \left(1 + a \frac{2 \sum P_i + \sum SL_i}{\sum AS_i} + b \frac{\sum DS_i}{NFTE_i} \right)$$

Kde: AFfHEI_i dodatečné zdroje pro i-tou vysokou školu

G_i výzkumný grant pro i-tou vysokou školu

a,b, koeficienty

P_i,SL_i počet profesorů a docentů pro i-tou vysokou školu

AS_i počet pedagogů pro i-tou vysokou školu

DS_i počet doktorandů pro i-tou vysokou školu [16]

3.9.1 Financování veřejných vysokých škol

Veřejné vysoké školy (VVŠ) jsou financovány ze státního rozpočtu Ministerstvem školství mládeže a tělovýchovy. VVŠ má nárok na dotaci na uskutečňování akreditovaných studijních programů a programů celoživotního vzdělávání, na vědeckou, výzkumnou, uměleckou a další tvůrčí činnost a na rozvoj vysoké školy. Kromě toho mohou VVŠ získávat finance z dalších zdrojů, kterými jsou například výnosy z majetku, jiné příjmy ze státního rozpočtu, ze státních fondů, z rozpočtu obcí, výnosy z doplňkové činnosti, příjmy z darů a dědictví nebo poplatky spojené se studiem [1].

Výše příspěvků a dotací, které MŠMT veřejným vysokým školám poskytuje, se vypočítává podle následujících různých ukazatelů [17].

3.9.1.1 Ukazatelé A, B1, B2 a B3 (akreditované studijní programy)

Tato část příspěvku je odvozována od rozsahu a obsahu vzdělávací činnosti měřené počtem studií, absolventů a kvalitativních výstupů.

Při výpočtu těchto ukazatelů se používají následující rozpočtová data:

Počet rozpočtových studentů v akreditovaných studijních programech, které jsou uskutečňovány na území ČR žadatelem k 31. 10. předchozího akademického roku a k 31. 10. probíhajícího akademického roku. Rozpočtovým studentem je myšlen student zapsán ke studiu, kromě studenta jehož studium je hrazeno z jiné rozpočtové kapitoly, podle mezinárodních smluv a usnesení vlády a studenta, který hradí své studium v cizím jazyce.

Přepočtený počet studentů se zjistí podle tohoto vzorce:

$$\text{„zvláštní“} * 0 + \text{„nově přijatí“} * 1,0 + \text{„ostatní“} * 1,0 + \text{„půlroční“} * 0,5$$

S počtem zvláštních studentů se při výpočtu nepočítá. Zvláštním studentem je student studující v akreditovaném bakalářském nebo magisterském programu déle než standardní dobu studia plus jeden rok. Nově přijatý student je takový, který byl poprvé zapsán ke studiu na vysoké škole. Ostatním studentem je student rozpočtový, který studuje ve standardní době plus jeden rok a zároveň není novým nebo půlročním studentem. Půlroční student je takový, který studuje déle než je standardní doba studia a zároveň dobu kratší než je standardní doba studia plus 183 dní.

Kontrahovaný počet studentů je roven přepočtenému počtu studentů, stanovenému ministerstvem jako limitní pro výpočet příspěvku A + B1.

Normativní počet studentů je vypočítáván z kontrahovaného počtu nebo skutečného přepočteného počtu studentů (ten nižší k příslušnému datu) jako součet součinů přepočteného počtu studentů a koeficientů ekonomické náročnosti jednotlivých akreditovaných studijních programů, ve kterých studují. Koeficientů ekonomické náročnosti programů je 7: 1,00; 1,20; 1,65; 2,25; 2,80; 3,50 a 5,90.

Základní normativ je částka, kterou stanovuje ministerstvo na jedno studium v akreditovaném studijním programu s koeficientem ekonomické náročnosti rovným 1,00. Tato částka je stanovována na každý finanční rok a je závislá na možnostech rozpočtu pro vysoké školy [17].

3.9.1.2 Ukazatel A + B1

Tato hodnota se vypočítává jako součin základního normativu a normativního počtu studentů k 31. 10. probíhajícího akademického roku.

Tento ukazatel se používá ke zjištění, zda student hradí plně své studium v cizím jazyce. K částce vypočtené podle vzorce pro ukazatel A + B1 se připočte poměrná část připadající na jednoho studenta dotčené VVŠ z části příspěvku vypočteného podle ukazatele B2 a dále se připočte poměrná část připadající na jednoho studenta dotčené VVŠ z části příspěvku vypočteného podle ukazatele B3. Student platící stejnou částku nebo vyšší než je takto určená částka, je studentem, který plně hradí studium v cizím jazyce [17].

3.9.1.3 Ukazatel B2 (absolventi)

Hodnota příspěvku B2 se vypočítá jako součin počtu absolventů, který je upraven kvalitativními kritérii, koeficientu ekonomické náročnosti a normativu na absolventa.

Počet absolventů VVŠ je součet absolventů ve všech akreditovaných studijních programech za období od 1. 11. předchozího akademického roku do 31. 10. probíhajícího akademického roku.

Normativ na absolventa je částka, kterou stanovuje ministerstvo pro každý finanční rok a je závislá na možnostech rozpočtu pro vysoké školy [17].

3.9.1.4 Ukazatel B3 (další kritéria)

Příspěvek poskytovaný prostřednictvím tohoto ukazatele zohledňuje další aspekty činnosti VVŠ. Výše příspěvku se stanovuje souborem kritérií vědeckého výkonu, kvalifikačního zjištění a mezinárodního zaměření. Mezi ně patří účelové neinvestiční prostředky na výzkum, vážený počet profesorů a docentů, studenti doktorských programů, absolventi doktorských programů, cizinci celkem, cizinci v magisterském studiu, cizinci v doktorském studiu, samoplátcí celkem, samoplátcí v magisterském studiu, samoplátcí v doktorském studiu, studenti vysláni v rámci mobilitních programů a přijatí v rámci mobilitních programů [17].

3.9.1.5 Ukazatel C (stipendia pro studenty doktorských programů)

Příspěvek, který je poskytovaný prostřednictvím ukazatele C, je podporou pro studenty studující v akreditovaných studijních programech ve formě stipendií. Výše

příspěvku je stanovena součinem jednotkové částky a počtem rozpočtových studentů, kteří studují prezenční formu doktorského programu. Tito studenti navíc nesmí studovat déle, než je standardní doba studia [17].

3.9.1.6 Ukazatel D (zahraniční studenti, mezinárodní spolupráce)

Tento příspěvek (případně dotace) je poskytován na plnění závazků z mezinárodních smluv. Částka tohoto příspěvku (dotace) se vypočítá podle rozsahu vzdělávací činnosti školy, výše stipendia a podle počtu studujících cizinců.

Dotaci z tohoto ukazatele je možné využít na plnění programů AKTION, CEEPUS a ERASMUS. V tomto případě pak výše dotace vychází z podkladů příslušných Národních kanceláří agentur [17].

3.9.1.7 Ukazatel F (vzdělávací projekty, programy a záměry)

Příspěvek prostřednictvím tohoto ukazatele je poskytován na zabezpečení vzdělávací činnosti nových škol. Primárně je tento příspěvek určen na podporu časově omezených (zpravidla jednoletých) vzdělávacích projektů [17].

3.9.1.8 Ukazatel G (vzdělávací rozvojové projekty)

Tuto dotaci přiznává ministerstvo těm vysokým školám, na kterých jsou řešeny vzdělávací projekty v rámci tematických okruhů vyhlášených Výborem Fondu rozvoje vysokých škol, které uspěly ve výběrovém řízení [17].

3.9.1.9 Ukazatel I (rozvojové programy)

Tato dotace je přiznána vysokým školám, na nichž se mají řešit projekty v rámci Rozvojových programů vyhlášených ministerstvem. Tyto projekty jsou součástí aktualizace dlouhodobého záměru ministerstva [17].

3.9.1.10 Ukazatel M (mimořádné úkoly a aktivity)

Podle ukazatele M ministerstvo přiznává dotaci nebo příspěvek na podporu mimořádných rozvojových aktivit, které nejsou zajištěny rozpočtem, a které VVŠ uskutečňuje, buď v důsledku nových právních předpisů majících značné dopady na plnění úkolů pro které byla zřízena, nebo v důsledku nových aktuálních úkolů a aktivit [17].

3.9.1.11 Ukazatel S (sociální stipendia)

Sociální stipendia mohou pobírat pouze studenti, kteří mají nárok na přídavek na dítě ve zvýšené míře. Výše stipendia se vypočítá jako násobek výše příspěvku na dítě a vyhlášeného koeficientu. Stipendium se přiznává na deset kalendářních měsíců [15].

3.9.1.12 Ukazatel U (ubytovací stipendia)

Podmínkou pro přiznávání tohoto příspěvku je, že student splňuje následující kritéria:

- studuje v prezenční formě studia na jednom ze tří stupňů vzdělávání uskutečňovaném na území ČR;
- studuje v prvním akreditovaném studijním programu, nebo v programu na něj navazujícím;
- nepřekročil standardní dobu studia;
- nemá místo trvalého pobytu v místě jeho studia [17].

3.9.1.13 Ukazatel J (dotace na ubytování a stravování studentů)

Výše této dotace se vypočítá jako součin počtu přepočtených hlavních jídel vydaných studentům v menzách, které VVŠ vykážou, a rozpočtového ukazatele, který se stanoví na a jedno přepočtené hlavní jídlo [17].

3.9.2 Financování soukromých vysokých škol

Právnícká osoba oprávněná působit jako soukromá vysoká škola (SVŠ) má povinnost opatřit si finanční prostředky pro svou vzdělávací a další činnost. SVŠ jsou tedy financovány přednostně ze svých zdrojů, jejichž největší a také nejvýznamnější částí je školné od studentů.

Kromě vlastních zdrojů jsou SVŠ částečně financovány i ze strany státu, a to prostřednictvím tzv. pravidel pro poskytování dotací soukromým VŠ, kterými MŠMT stanovuje podmínky pro financování SVŠ ze státního rozpočtu. Podle těchto pravidel jsou ze státního rozpočtu poskytovány dotace na stipendia. Studenti SVŠ mají nárok na pobírání ubytovacího a sociálního stipendia [15].

3.9.2.1 Poskytnutí dotace na sociální stipendium a výpočet jeho výše

Částka, která je určená pro sociální stipendia se vypočítá jako součin minimální výše stipendia podle vysokoškolského zákona a počtu započtených studentů.

Započtený student je takový student, který požádal o sociální stipendium v souladu se stipendijním řádem školy a je SVŠ zapsán do databáze SIMS jako student splňující potřebné podmínky. Dodatečně započtený student splňuje podmínky vysokoškolského zákona, ale není veden jako student splňující tyto podmínky v databázi SIMS.

Pro výpočet se používají následující výstupy databáze SIMS:

- Výstup A – uvádí počet započtených studentů k datu 31. 3. za každou SVŠ
- Výstup B – uvádí počet započtených studentů k datu 31. 10. za každou SVŠ

Způsob výpočtu dotace na sociální stipendium

Výpočet z výstupu A

- MŠMT vypočte podle tohoto výstupu částku pro sociální stipendia na 6 měsíců („X1“) takto: $X1 = 6 * A * 1620$

Výpočet z výstupu B

- podle tohoto výstupu MŠMT částku pro sociální stipendia na 4 měsíce („X2“) vypočte takto: $X2 = 4 * B * 1620$

K částce X2 se připočítává částka pro stipendia dodatečně započtených studentů („X3“) vypočtená takto: $X3 = \text{počet dodatečně započtených studentů} * 1620 * \text{počet měsíců do konce kalendářního roku [18]}$.

3.9.2.2 Poskytnutí dotace na ubytovací stipendium a výpočet jeho výše

Částka pro dotace na ubytovací stipendia se počítá jakou součin normativní částky, kterou stanoví MŠMT pro příslušný kalendářní rok na ubytovací stipendia („U“), a počtu započtených studentů.

Započtený student požádal o ubytovací stipendium v souladu se stipendijním řádem SVŠ a je touto školou zapsán do databáze SIMS jako student splňující podmínky pro přiznání dotace na ubytovací stipendium.

Výstupy databáze SIMS, které se používají pro výpočet:

- Výstup C – uvádí za každou SVŠ počet započtených studentů k datu 31. 3.
- Výstup D – uvádí za každou SVŠ počet započtených studentů k datu 31. 10.

Způsob výpočtu dotace na ubytovací stipendium

Výpočet z výstupu C

- podle výstupu C je částka pro ubytovací stipendia na 6 měsíců („X4“) vypočtena MŠMT takto: $X4 = 6 * C * 0,1 * U$

Výpočet z výstupu D

- MŠMT vypočte podle výstupu D částku pro ubytovací stipendia na 4 měsíce („X5“) takto: $X5 = 4 * D * 0,1 * U$ [18]

3.9.3 Financování státních vysokých škol

Vojenské vysoké školy spadají pod Ministerstvo obrany, a tudíž jsou financovány z kapitoly tohoto ministerstva. Totéž se týká Policejní vysoké školy. Ta je součástí Ministerstva vnitra, a proto je financována z jeho kapitoly [15].

3.9.4 Financování specifického výzkumu

Na specifickém výzkumu se podílejí sami studenti a je formou institucionální podpory. Tu poskytuje MŠMT a je rozdělena na specifický výzkum a výzkumné záměry VŠ. Institucionální podpora je používána především na spolupráci studentů při řešení projektů, na výzkum studentů a akademických pracovníků a na výzkum, který provádějí studenti při své diplomové nebo disertační práci.

Ministerstvo tuto podporu rozděluje jednotlivým VŠ ze státního rozpočtu, a to na základě jejich dosavadní úspěšnosti ve veřejné soutěži ve výzkumu a vývoji, počtu absolventů magisterských programů, počtu studentů doktorských programů, kvalifikační struktury akademických pracovníků a úspěšnosti při uplatňování výsledků výzkumů [15].

3.9.5 Ostatní zdroje financování

- Grantové projekty

Podporu grantových projektů ze státních prostředků, kterých se vysoké školy účastní, poskytuje grantová agentura ČR a Grantová agentura Akademie věd ČR.

- Příjmy z doplňkové činnosti

Těmito příjmy jsou myšleny příjmy za poskytnuté služby. Jde tedy například o příjmy za ubytování, stravování, reprografické služby a podobně. Příjmy z doplňkové činnosti mohou na některých VŠ činit významnou položku v celkových příjmech [15].

3.10 Současný stav vysokého školství v ČR

Ve školním roce 2009/2010 uskutečňovalo svou činnost 73 vysokých škol - 26 veřejných, 45 soukromých a 2 státní. Mezi státní školy patří Univerzita obrany v Brně a Policejní akademie ČR v Praze. Téměř všechny veřejné vysoké školy (24 z 26), pouze 3 soukromé a obě státní VŠ jsou univerzitními vysokými školami. Ostatní soukromé a dvě veřejné VŠ jsou vysokými školami neuniverzitního typu a nedělí se na fakulty.

V roce 2009 čítal stav na VVŠ a SVŠ celkem 389 200 studentů. Téměř 86% studentů je vzděláváno na vysokých školách veřejných. V porovnání s rokem 2006 je tento stav studentů více než pětinasobně větší. Nárůst počtu studentů byl zapříčiněn vzrůstající otevřeností VŠ, dále zvýšenou kapacitou VŠ, větším výběrem vzdělávacích programů na VŠ a změnou charakteru vysokoškolského studia na dvoustupňové, tedy bakalářské a navazující magisterské studium.

Na VVŠ a SVŠ se v roce 2009 vzdělávalo 277 200 studentů (71 %) v prezenční formě studia. Co se týče typu studijního programu, v této době připadlo 62,5 % studentů na bakalářské studijní programy, 20,4 % studentů na navazující magisterské programy, na dlouhé magisterské programy činil počet studentů 11,9 % a na doktorské studijní programy připadlo 6,6 % studentů.

V tomto období došlo k nárůstu počtu studentů o jednu třetinu v bakalářských studijních programech, v navazujících magisterských programech narost počet studentů o 120 % a v dlouhých magisterských programech došlo naopak k poklesu počtu studentů o 42 %. Tyto změny byly vyvolány právě změnou charakteru vysokoškolského studia na dvoustupňové studium.

Výrazné zvýšení se také týká počtu cizinců, kteří se vzdělávají na českých VŠ. V roce 2006 představovali 7,6 % všech studentů na VŠ (24 000), v roce 2009 tento podíl činil 8,9% studentů (34 600). Největší podíl zahraničních studentů tvoří studenti ze Slovenska (64,3 %), následují Ruští studenti (6,5 %) a Ukrajínští studenti (3,9 %). Většina zahraničních studentů se vzdělává na veřejných vysokých školách (74,1 %).

V otázce atraktivnosti studijních programů, si udržují výraznější zastoupení vědy ekonomické, na nichž jsou studenti zastoupeni 25,1%, následují vědy technické (22,1 %), dále humanitní a společenské (17 %) a pedagogické (12,4 %).

Růst stále zaznamenává i počet poprvé zapsaných studentů na veřejné i soukromé VŠ. Těmito studenty jsou myšleny tací, kteří na vysokých školách dosud nikdy

nestudovali. V průběhu zmíněných let činil nárůst počtu poprvé zapsaných studentů 13,3 %. Celkový počet poprvé zapsaných studentů tak v roce 2009 činil 83 000 studentů. Z tohoto počtu bylo do bakalářských studijních programů poprvé zapsáno 81 300 studentů, do navazujících magisterských programů 38 500 studentů, do magisterských programů činil počet nově zapsaných 6 900 studentů a v doktorských programech bylo poprvé zapsáno 5 700 studentů.

Z vysokých škol vzešlo v roce 2009 celkem 81 700 absolventů, což je oproti roku 2006 nadpoloviční nárůst. Počet absolventů bakalářských studijních programů činil 45 300, navazující magisterské studijní programy absolvovalo 22 500 studentů, magisterské studijní programy 11 700 studentů a doktorské studijní programy 2 300 studentů [12].

3.10.1 Financování vysokého školství

Vysokým školám bylo v roce 2009 vyplaceno z rozpočtu MŠMT celkem 333 037 581 tisíc Kč. 85,2 % z této sumy tvořily prostředky neinvestiční. Veřejné vysoké školy jsou financovány formou příspěvku a dotace. Naproti tomu VŠ soukromé mají nárok pouze na dotace v souladu s resortními pravidly.

VVŠ je většina finančních prostředků přidělena formou příspěvku stanoveného z velké části normativně. Tento příspěvek je odvozen od rozsahu a obsahu vzdělávací činnosti dané školy. Do příspěvku jsou zařazeny také finanční prostředky, které jsou určeny pro úhradu stipendií na doktorských studiích, ubytovací a sociální stipendia a na aktivity fondu vzdělávací politiky. Touto formou bylo VVŠ v roce 2009 vyplaceno 20 216 074 tisíc Kč, přičemž 98 % tvořily neinvestiční prostředky. Druhou formou, tedy formou dotace bylo vyplaceno na činnost VVŠ 5 748 629 tisíc Kč. Zde tvořila neinvestiční část 32 % a byla použita na různé oblasti (Erasmus, Ceepus, cestovní náhrady, Fond rozvoje vysokých škol, Fond vzdělávací politiky atd.). Investiční část dotace byla tvořena především finančními prostředky určenými na projekty reprodukce majetku (3 183 103 tisíc Kč), na rozvoj vysokých škol a rozvojové programy (713 576 tisíc Kč) a na projekty Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost – OP VK (7 607 tisíc Kč). VVŠ byla také poskytnuta dotace na ubytování a stravování studentů, a to ve výši 216 727 tisíc Kč.

SVŠ si finanční prostředky zajišťují samy, přičemž mohou také získat dotace ze státního rozpočtu. Tyto dotace jsou určeny převážně na ubytovací a sociální stipendia.

V roce 2009 obdržely SVŠ celkem 39 223 tis. Kč neinvestičních prostředků. Z této sumy tvořily dotace na ubytovací stipendia 21 867 tisíc Kč a dotace na sociální stipendia 769 tisíc Kč. Částku 6 662 tisíc Kč obdržely SVŠ z OP VK. Dále pak v rámci výzkumu a vývoje obdržely SVŠ 7 635 tisíc Kč.

VŠ se také podílejí na výzkumu a vývoji, proto na projekty z této oblasti bylo v roce 2009 vyplaceno celkem 6 693 541 tisíc Kč, z čehož neinvestiční prostředky tvořily 91,2 %. Většina těchto finančních prostředků pocházela přímo z rozpočtu MŠMT. Vývoj a výzkum byl také podpořen ze zdrojů EU, a to v rámci Operačního programu pro Výzkum a vývoj pro inovace částkou 300 380 tisíc Kč a Vzdělávání pro konkurenceschopnost částkou 583 990 tisíc Kč.

Mezi finančně podpořené aktivity v roce 2009 spadalo studium zahraničních studentů (113 641 tisíc Kč), dále projekty k podpoře vzdělávání národnostních menšin (3 753 tisíc Kč), projekty vážící se k romské menšině (552 tisíc Kč), finanční prostředky pro Koordinační centrum českoněmeckých výměn (3 440 tisíc Kč), ubytování lektorů (132 tisíc Kč), Sokrates (55 tisíc Kč), soutěže (65 tisíc Kč), podpora práce s dětmi a mládeží (748 tisíc Kč), prevence sociálně patologických jevů (550 tisíc Kč), humanitární zahraniční pomoc (150 tisíc Kč) a české předsednictví v radě EU (322 tisíc Kč) [12].

4 Praktická část

Praktická část diplomové práce bude zaměřena na dvě veřejné vysoké školy. Jedná se o Českou zemědělskou univerzitu v Praze a Karlovu Univerzitu. Jelikož tedy jde o dvě veřejné vysoké školy, jejich financování je prováděno ze státního rozpočtu.

V jedné části této kapitoly bude stručně objasněna situace obou škol, co se týče celé činnosti. Další část bude přímo zaměřena na financování škol a porovnání konkrétních výsledků financování.

Údaje budou čerpány z Výroční zprávy o činnosti České zemědělské univerzity v Praze za rok 2010, Výroční zprávy o hospodaření České zemědělské univerzity v Praze za rok 2010, Výroční zprávy o činnosti Univerzity Karlovy v Praze za rok 2010 a Výroční zprávy o hospodaření Univerzity Karlovy v Praze za rok 2010.

4.1 Činnost České zemědělské univerzity v Praze

Česká zemědělská univerzita (dále jen ČZU) v Praze sídlí v ulici Kamýcká 129 v Praze 6 Suchbát. Podle svého statutu, tedy veřejné vysoké školy, se člení na fakulty, vysokoškolské ústavy, školní zemědělské podniky a další.

4.1.1 Součásti ČZU v Praze

Fakulty, které se nacházejí v sídle univerzity:

- Provozně ekonomická fakulta (PEF)
- Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů (FAPPZ)
- Technická fakulta (TF)
- Fakulta lesnická a dřevařská (FLD)
- Fakulta životního prostředí (FŽP)

Vysokoškolský ústav:

- Institut tropů a subtropů (ITS)

Celouniverzitní pedagogická pracoviště:

- Institut vzdělávání a poradenství (IVP)
- Katedra tělesné výchovy (KTV)

Ostatní pracoviště ČZU:

- Studijní a informační centrum (SIC)

- Institut oceňování

Účelová zařízení ČZU:

- Rektorát
- Koleje a menza (KaM)

Vysokoškolský zemědělský statek (rozdělený na dvě části):

- Školní lesní podnik (ŠLP) - Kostelec nad Černými lesy
- Školní zemědělský podnik (ŠZP) – Lány

4.1.2 Akreditované studijní programy

Počet akreditovaných studijních programů na ČZU v roce 2010 je znázorněn v příloze č. 1. Ten se ve srovnání s rokem 2009 snížil, a to o 7 programů. Jde hlavně o zemědělské a lesnické vědy, které zanikly. Pouze jeden program v českém jazyce byl nově akreditován (Zemědělské inženýrství na Technické fakultě). Naopak programy akreditované v angličtině stouply o 5.

Na ČZU je samozřejmě nejvíce programů v oblasti zemědělsko-lesnických a veterinárních věd a nauk. Poloviční počet oproti těmto programům zaujímají programy technických a ekonomických věd a nauk.

Z přílohy č. 2 je patrný trend nárůstu bakalářských oborů a snižování počtu magisterských oborů. Doktorský typ studia, respektive počet oborů tohoto typu, je dá se říci neměnný. Tento trend naznačuje plnění dlouhodobých záměrů, myšleno větší diverzifikaci bakalářského typu studia, kdy je rozšířena nabídka prakticky orientovaných oborů, a výraznější profilaci magisterského typu studia, v němž je obsažen vyšší komponent výzkumné práce.

Z důvodu očekávané nižší propustnosti mezi bakalářským a magisterským typem studia (MŠMT hovoří o maximálně 50 % studentů, kteří budou z bakalářského stupně pokračovat na magisterský) má ČZU ideálně připravené studijní obory. A to z hlediska kvality (obsahová diverzifikace) i kvantity (větší počet oborů pro vyšší počet bakalářských studentů a menší počet oborů pro nižší počet magisterských studentů).

Všechny obory jsou koncipovány tak, aby je mohl uplatnit co největší počet absolventů v různých profesích. Z tohoto důvodu jsou na ČZU přednášeny obory, které pokrývají zemědělskou praxi a obory s ní spojené v celé vertikále zemědělsko-potravinářského průmyslu.

Na univerzitě je možné studovat obory zaměřené na rozvoj venkova a regionů, nebo obory spojené s volnočasovými aktivitami (kynologie, chov koní), taktéž obory spojené s lesnickými specializacemi, obory týkající se problematiky tropů a subtropů a také oblasti pedagogiky.

ČZU také poskytuje žádané obory, které jsou spojené s ekonomikou a řízením, také s kulturními studii. Nabízí i obory inženýrské a obory, které se zabývají ekologií, ochranou a využíváním přírodních zdrojů a samozřejmě ochranou přírody, ale je zde možné studovat i obory z oblasti techniky v agropotravinářském komplexu, včetně problematiky silniční dopravy.

Tato široká škála oborů je ukazatelem toho, že je ČZU skutečnou univerzitou, která nabízí kvalitní vzdělání v mnoha oblastech lidského vědění.

4.1.3 Studium v cizích jazycích

Počty akreditovaných studijních programů v cizím jazyce jsou uvedeny v příloze č. 3. V roce 2010 již neexistovala fakulta ani ITS na které by byla výuka v angličtině realizována pouze v jednom typu studia. Počet studijních programů a oborů v angličtině je postupně navyšován a jsou tedy utvářeny ideální podmínky pro zahraniční zájemce o studium na ČZU. Nyní univerzita disponuje více než jednou pětinou akreditovaných studijních oborů v angličtině. Tato nabídka umožňuje přijímat zahraniční studenty jako kmenové nebo v rámci mobilit.

V kalendářním roce 2010 měla univerzita v anglických oborech 1071 kmenových studentů a studentů v rámci mobilit. Dvě třetiny z nich byli studenti zahraniční. Cizinci tak představovali mezi kmenovými studenty anglických oborů celých 28 %.

Tabulka 1 Počet kmenových studentů ČZU v oborech vyučovaných v angličtině

	2007*	2008*	2009*	2010*
	Celkem (cizinců)	Celkem (cizinců)	Celkem (cizinců)	Celkem (cizinců)
ČZU celkem	289 (33)	295 (34)	402 (71)	482 (125)

*Uvádění jsou studenti zapsáni jako kmenoví (tj. studující za účelem získání titulu) v anglických oborech k 31.10. příslušného roku bez studentů v doktorských programech. Je uváděn celkový počet a v závorce počet kmenových zahraničních studentů v anglických oborech na ČZU.

Zdroj: Výroční zpráva o činnosti České zemědělské univerzity v Praze 2010

Z tabulky č. 1 vyplývá, že nárůst počtu nabízených oborů v anglickém jazyce se výrazně podepsal na nárůstu počtu zahraničních kmenových studentů. Uvedená čísla potvrzují, že obory vyučované v angličtině hrají důležitou roli v rozvoji internacionalizace na vysokých školách, pokud jde o zájem zahraničních studentů.

Kromě vyučovaných oborů v angličtině nabízí univerzita možnost rozšířeného jazykového studia. Studenti mohou studovat odborné předměty kromě angličtiny i v němčině.

Studium programů a oborů v anglickém jazyce formuje společné programy s partnerskými univerzitami i v zahraničí, na úrovni tzv. double degree programů. Takovýchto programů je na ČZU 10. Celkově v těchto programech studovalo (r. 2010) 43 studentů ČZU. Z toho 8 studentů z partnerských univerzit. Ze strany zahraničních studentů je tento zájem získat diplom na ČZU důkazem kvality a dobrého jména univerzity.

ČZU nabízí také další způsob studia v cizích jazycích, kterým jsou tzv. letní školy. Ty jsou projevem pokročilé internacionalizace.

Tabulka 2 Krátkodobé intenzivní kurzy na ČZU typu letních škol (doba trvání déle než týden)

	2009	2010
Počet kurzů	6	9
Počet studentů*	109 (29)	261 (50)
Průměrný počet hodin výuky v kurzu	76	47
Počet vyučujících pedagogů z ČZU	32	49

*Jsou uvedeny počty studentů v letních školách organizovaných na ČZU celkem a v závorce počty studentů ČZU, kteří se těchto škol zúčastnili.

Zdroj: Výroční zpráva o činnosti České zemědělské univerzity v Praze 2010

Letní školy jsou další možností, jak navýšit počty zahraničních studentů na ČZU. Slouží nejen jim, ale jsou navštěvovány i studenty ČZU.

Kromě letních škol, které jsou pořádány na ČZU organizuje univerzita letní školy i v zahraničí. Tyto kurzy jsou spojeny s výukou odborných předmětů v angličtině, vyučovaných zahraničními pedagogy.

Tabulka 3 Krátkodobé intenzivní kurzy pro studenty ČZU typu letních škol v zahraničí (doba trvání déle než jeden týden)

	2009	2010
Počet kurzů	2	4
Počet studentů*	23 (13)	32 (21)
Průměrný počet hodin výuky v kurzu	69	55
Počet vyučujících z ČZU	2	11

*Jsou uvedeny počty studentů v letních školách organizovaných ČZU v zahraničí celkem a v závorce počty studentů z ČZU, kteří se těchto letních škol zúčastnili.

Zdroj: Výroční zpráva o činnosti České zemědělské univerzity v Praze 2010

Z tabulky č. 3 vyplývá, že počet studentů v těchto kurzech narůstá. Je možné předpokládat, že právě tyto letní školy se stanou důležitou součástí vzdělávání, proto je univerzita bude stále podporovat.

4.1.4 Celoživotní vzdělávání na ČZU

Podle trendu, který se drží již několik let, nabízí ČZU kurzy celoživotního vzdělávání. Bylo zjištěno, že požadavky na kvalitu znalostí absolventů celoživotního vzdělávání určuje především soukromý sektor, proto ho ČZU začleňuje jako představitele do navrhování těchto kurzů.

Tabulka 4 Vývoj počtu kurzů celoživotního vzdělávání na ČZU

	2006	2007	2008	2009	2010
Kurzy CŽV orientované na výkon povolání	10	8	5	9	50
Zájmové kurzy celoživotního vzdělávání	0	2	2	3	2
Kurzy univerzity 3. věku	5	11	14	12	16
Kurzy celoživotního vzdělávání celkem	15	21	21	24	68

Zdroj: Výroční zpráva o činnosti České zemědělské univerzity v Praze 2010

Jak vyplývá z tabulky č. 4, v posledním roce (2010), byl zaznamenán výrazný nárůst v celkovém počtu kurzů celoživotního vzdělávání. Je to způsobeno především nárůstem nabídky kurzů orientovaných na výkon povolání.

Z přílohy č. 4 je patrné, že největší zájem je o kurzy krátkodobé, tzn. do 15 hodin. Nejvíce takto vedených kurzů je ze skupiny technické vědy a nauky, které jsou orientované na výkon povolání. Tyto kurzy tvoří 48 % všech kurzů celoživotního vzdělávání na ČZU.

Vedle kurzů celoživotního vzdělávání organizuje univerzita také kurzy univerzity 3. věku (U3V). Tyto kurzy koordinuje Institut vzdělávání a poradenství a výuku zajišťují samotní pracovníci jednotlivých fakult a institutů. Nabídka kurzů v rámci univerzity 3. věku a přehled počtu uchazečů jsou patrné z přílohy č. 5.

Vzhledem k nárůstu nabídky kurzů celoživotního vzdělávání byl očekáván samozřejmě i růst počtu účastníků těchto kurzů. Tento nárůst je patrný z tabulky č. 5. Jak již bylo uvedeno výše, zvedl se zájem o kurzy, které jsou orientovány na výkon povolání, a naopak klesl zájem o zájmové kurzy. Co se týče univerzity 3. věku je nárůst počtu účastníků velice zřetelný. Je to způsobeno především výukou ve virtuální univerzitě 3. věku, tzn. v kurzech, které nejsou uskutečňované přímo na půdě ČZU. Těchto studentů bylo v roce 2010 přes 550, což dokazuje, že by výuka seniorů měla být podporována i v obcích, kde vysoké školy nejsou přítomny. Tímto směrem ČZU jde.

Tabulka 5 Vývoj počtu účastníků kurzů celoživotního vzdělávání na ČZU

	2006	2007	2008	2009	2010
Počty v kurzech orientovaných na výkon povolání	1607	1738	1795	1755	2134
Počty v zájmových kurzech celoživotního vzdělávání	0	350	35	324	220
Počty v kurzech univerzity 3. věku	409	431	509	582	1142
Počty v kurzy celoživotního vzdělávání celkem	2016	2519	2339	2661	3496

Zdroj: Výroční zpráva o činnosti České zemědělské univerzity v Praze 2010

4.1.5 Zájem o ČZU

I přes rostoucí pestrou a širokou nabídku vysokoškolského vzdělání v ČR, zájem uchazečů o vzdělání na ČZU má stále mírně rostoucí charakter. Konkrétní čísla zájmu o studium na univerzitě jsou patrná z přílohy č. 6.

Tabulka 6 Počet zájemců o studium na ČZU

	2006	2007	2008	2009	2010
Počet přihlášek	13822	15459	17221	20995	22276
Počet přihlášených	10587	12178	12406	17198	17911

Zdroj: Výroční zpráva o činnosti České zemědělské univerzity v Praze 2010

Rostoucí trend, který vyplývá z tabulky č. 6, potvrzuje, že ČZU je mezi uchazeči žádanou školou s dobrým renomé. Šetření prováděná mezi studenty a absolventy školy zjistily, že nejvíce si tyto skupiny respondentů váží existující diferenciované nabídky studijních programů a oborů, kvality pedagogů a celkově akademického prostředí. Absolventy je nejlépe hodnocen individuální přístup pedagogů, administrativního a technického personálu. Udržení tohoto stavu proto podporuje vedení fakult i celé univerzity.

4.1.6 Studenti a absolventi

V roce 2010 studovalo na ČZU 22 504 studentů. Z tohoto počtu jich bylo nejvíce v programech ekonomie. Detailní počty studentů v jednotlivých akreditovaných studijních programech jsou uvedeny v příloze č. 7.

Z tabulky č. 7 je patrné, že dochází k nárůstu procenta studentů, kteří studují v kombinované formě studia. Tento růst pokračuje již z minulých let.

Tabulka 7 Procento studentů ČZU v kombinované formě studia

	2006	2007	2008	2009	2010
Procento studentů v kombinované formě studia z celku studentů ČZU	28,24	31,22	33,68	35,46	35,65

Zdroj: Výroční zpráva o činnosti České zemědělské univerzity v Praze 2010

Růst počtu studentů studujících v kombinované formě studia znázorňuje fakt, že vysokoškoláci nepocházejí pouze z řad čerstvých maturantů, ale stále více se chtějí vzdělávat již pracující starší ročníky.

Vzhledem k nárůstu studentů je zřejmé, že i počet absolventů narůstá. Tento nárůst znázorňuje tabulka č. 8.

Tabulka 8 Vývoj počtu absolventů ČZU

	2006	2007	2008	2009	2010
Počty absolventů ve všech programech a typech studia na ČZU	2351	3018	4386	4947	5264

Zdroj: Výroční zpráva o činnosti České zemědělské univerzity v Praze 2010

Detailní počty absolventů a skupin programů, které absolvovali, jsou uvedeny v příloze č. 8.

Co se týče neúspěšnosti studentů, jejich počet stoupá, a to i přes významnou pozornost, kterou této problematice univerzita věnuje. Počty neúspěšných studentů zobrazuje tabulka č. 9.

Tabulka 9 Počty neúspěšných studentů na ČZU

	2006	2007	2008	2009	2010
Počty neúspěšných studentů ČZU	1540	1720	2188	2854	3455
Proporce neúspěšných studentů k celkovému počtu studentů	9,5%	10%	11%	13%	15%

Zdroj: Výroční zpráva o činnosti České zemědělské univerzity v Praze 2010

Proporce neúspěšných studentů ke všem studentům v jednotlivých typech studia jsou znázorněny v příloze č. 9. Z přílohy vyplývá, že nejvíce neúspěšných je v bakalářském typu studia. Vina se přisuzuje nižší úrovni středoškolského vzdělávání.

Naopak proporce neúspěšných je nižší v navazujícím magisterském typu studia. To značí, že po bakalářském stupni nastupují na navazující stupeň studenti, kteří nemají problémy zvládat výuku a také, že jsou přijímáni kvalitní studenti, kteří se mohou vyrovnat s požadavky univerzity.

4.1.7 Internacionalizace

Lze říci, že ČZU patří k předním českým univerzitám z hlediska internacionalizace. Patří k prvním 6 univerzitám ČR v rámci přijíždějících zahraničních studentů. Právě počty přijíždějících studentů také řadí ČZU v rámci LLP ERASMUS mezi 200 nejlepších

univerzit v Evropě. Podrobné počty studentů v rámci internacionalizace jsou znázorněny v příloze č. 10.

4.2 *Financování České zemědělské univerzity v Praze*

Jelikož patří ČZU k veřejným vysokým školám, její financování pramení ze státního rozpočtu. Hlavními zdroji financování univerzity jsou příspěvky a dotace MŠMT ČR. Tyto finanční prostředky se využívají na uskutečňování akreditovaných studijních programů. Mezi zdroje financování také patří dotace na stravování a ubytování studentů ČZU, dotace na vědeckou, výzkumnou, vývojovou a další tvůrčí činnost. MŠMT ČR poskytuje i příspěvky na stipendia doktorských studijních programů a studentů, kteří nejsou občany ČR.

K neodmyslitelným finančním zdrojům patří také účelové dotace na vzdělávání, dále dotace na rozvojové projekty FRVŠ, rozvojové programy, na výzkumné záměry a v neposlední řadě dotace na mimořádné události.

Mezi další důležité zdroje financování ČZU se řadí dotace grantových agentur GAČR, AV, Mze, MŽP, MPO, MV, MD, MMR a zahraniční dotace mezinárodních projektů.

Mimo těchto zdrojů financování, disponuje ČZU i vlastními příjmy ze zisku, které získává především z doplňkové činnosti.

Výstavba, rekonstrukce a modernizace objektů, pořízení techniky a jiného majetku je financována formou státních systémových dotací a také z fondu reprodukce investičního majetku.

ČZU klade především důraz na zabezpečení vzdělávací a vědeckou činnost, na ubytování a stravování studentů, odměňování pedagogických a ostatních pracovníků a na modernizaci informačních a komunikačních technologií, proto je využití finančních prostředků směřováno právě tímto směrem.

4.2.1 Výnosy z kapitoly MŠMT, ostatních kapitol SR a další zdroje financování

Tabulka 10 Dotace a příspěvky z kapitoly MŠMT, z kapitol SR a další výnosy v tis. Kč

č.ř.	Výnosy z veřejných zdrojů	Vysoká škola		Koleje a menzy		Cel		Celkem běžné a kapitálové prostředky	Výzkum a vývoj		Celkem výzkum a vývoj	Celkem	Použito	Převáděno do fondů	Vratka	
		běžné	kapitálové	běžné	kapitálové	běžné	kapitálové		běžné	kapitálové						
		sl.1	sl.2	sl.3	sl.4	sl.6		sl.7	sl.8	sl.9	sl.10	sl.11	sl.12	sl.13	sl.14	sl.15
						sl.1+3		sl.2+4	sl.6+7			sl.9+10	sl.8+11			sl.12-13-14
1	Příspěvek z kapitoly MŠMT *)					1 069 475		14 552	1 084 027				1 084 027	965 325	118 702	0
	Dotace z kapitoly MŠMT **)	42 791	29 748	8 949	0	51 740		29 748	81 488	116 046	3 241	119 287	200 775	196 936	3 638	201
2	v tomt sam. odd. 33	42 321	29 748	8 949	0	51 270		29 748	81 018	116 046	3 241	119 287	200 305	196 466	3 638	201
	ostatní útvary	470				470			470			0	470	470		0
	Dotace z kapitol státního rozpočtu celkem bez MŠMT	31 327	2 806	0	0	31 327		2 806	34 133	69 508	596	70 104	104 237	97 359	6 613	265
	GACR	0				0		0	0	15 543		15 543	15 543	15 429	109	5
	MZe	5 175	425			5 175		425	5 600	46 998		46 998	52 598	52 142	359	97
	GAAV									834		834	834	827	7	0
	MŽP									1 441		1 441	1 441	1 441	0	0
	MV									1 232	596	1 828	1 828	1 828	0	0
	MD									1 010		1 010	1 010	1 010	0	0
	MMR									2 450		2 450	2 450	2 168	119	163
	MPO – ZRP	1 400				1 400			1 400			0	1 400	1 400	0	0
	MZV – ZRP	24 752	2 381			24 752		2 381	27 133				27 133	21 114	6 019	0
4	Výnosy z ostatních veřejných zdrojů (např. z obcí, ÚSC, státních fondů)	350	300	0	0	350		300	650	0	0	0	650	650	0	0
	Magistrát hl. m. Prahy	350	300			350		300	650				650	650	0	0
	Výnosy ze zahraničí včetně EU	57 286	0	0	0	57 286		0	57 286	8 609	0	8 609	65 895	23 757	42 138	0
	Tempus	767				767			767				767	214	553	0
	Leonardo	2 450				2 450			2 450				2 450	1 530	920	0
	Erasmus – Mundus	52 513				52 513			52 513				52 513	15 687	36 826	0
	Comenius – Sokrates	1 556				1 556			1 556				1 556	1 441	115	0
	7. rámcový program									3 744		3 744	3 744	1 965	1 779	0
	Res compass									1 061		1 061	1 061	1 061	0	0
	Urban soil Man. Strategy									1 027		1 027	1 027	1 027	0	0
	Syngenta Research Basilej									746		746	746	314	432	0
	ostatní									2 031		2 031	2 031	518	1 513	0
6	Celkem příspěvek + dotace: (ř.1+2+3+4+5)	131 754	32 854	8 949	0	1 210 178		47 406	1 257 584	194 163	3 837	198 000	1 455 584	1 284 027	171 091	466

Zdroj: Výroční zpráva o hospodaření České zemědělské univerzity v Praze 2010

Výnosy z kapitoly MŠMT pro Českou zemědělskou univerzitu v Praze činily celkem 1 284 802 tis. Kč. Z toho byly příspěvky ve výši 1 084 027 tis. Kč a dotace ve výši 200 775 tis. Kč.

Příspěvek z kapitoly MŠMT je rozdělen na dvě položky, první je příspěvek na kapitálové výdaje a druhým je příspěvek na běžné výdaje. ČZU získala příspěvek na kapitálové výdaje ve výši 14 552 tis. Kč a příspěvek na běžné výdaje ve výši 1 069 475 tis. Kč.

Nezanedbatelným zdrojem financování ČZU jsou dotace z kapitol státního rozpočtu bez MŠMT. Takto získala univerzita 104 237 tis. Kč. Z této skupiny je největší objem prostředků poskytován Ministerstvem zemědělství ČR (52 598 tis. Kč).

Dalšími výnosy jsou výnosy z ostatních veřejných zdrojů (Magistrát hl. m. Prahy takto poskytl 650 tis. Kč) a výnosy ze zahraničí včetně EU. Mezi zahraniční zdroje jsou zahrnuty např. programy Tempus, Leonardo, Erasmus a Sokrates. Ze zahraničních výnosů získala univerzita 65 895 tis. Kč.

4.2.2 Vlastní výnosy ČZU v Praze

Tabulka 11 Některé vlastní výnosy ČZU v tis. Kč

č.ř.	Položka	Hlavní činnost	Doplňková činnost	Celkem
1	poplatky spojené se studiem od studentů jiné než podle § 58 zák.111/1998 Sb.	1 672		1 672
2	celoživotní vzdělávání (§ 60 zákona č. 111/1998 Sb.)	39 087		39 087
3	z toho studium v cizím jazyce			0
4	pronájem	9 485	3 222	12 707
5	budovy, haly, stavby	1 092	2 449	3 541
6	z toho pozemky	510	300	810
7	prostory	6940	473	7 413
8	tržby z prodeje majetku	197	4 334	4 531
9	z toho budovy, stavby, haly		3 104	3 104
10	z toho pozemky		564	564
11	dary	1205		1 205
12	z toho ze zahraničí			
13	dědictví			

Zdroj: Výroční zpráva o hospodaření České zemědělské univerzity v Praze 2010

Celkové vlastní výnosy univerzity dosáhly výše 2 078 937 tis. Kč. Na této sumě se podílely především dotace v hlavní činnosti, které činily 1 356 981 tis. Kč a doplňkové

činnosti činící 2 749 tis. Kč. Bez dotace ze státního rozpočtu činí vlastní výnosy ČZU 719 207 tis. Kč.

Hlavní činnost zahrnuje především kolejně, jež činí 49 668 tis. Kč a také celoživotní vzdělávání, jehož výnos byl 39 087 tis. Kč.

V doplňkové činnosti dominují výnosy z tržeb z prodeje vlastních výrobků, které dosahují výše 284 081 tis. Kč.

Tabulka 12 Poplatky spojené se studiem v tis. Kč

č.ř.	Položka	Stipendijní fond tvorba	Výnosy	Počet studentů	Průměrný poplatek na 1 studenta
1	poplatky za úkony spojené s přijímacím řízením (§ 58 odst. 1)	0	12 452	22640	550
2	poplatky za studium v cizím jazyce (§ 58 odst. 5)	0	3 228	343	9500
3	poplatky za nadst. dobu studia (§ 58 odst. 3)	17 690	0	1916	9200
4	poplatky za stud. v dalším stud. programu (§ 58 odst. 4)	550	0	187	2900
5	Celkem	18 240	14 081	32 321	

Zdroj: Výroční zpráva o hospodaření České zemědělské univerzity v Praze 2010

ČZU získala formou poplatků za studium celkem 32 321 tis. Kč. Největší přínos na této částce mají výnosy za nadstandardní dobu studia, které činily 17 690 tis. Kč. Druhou nezanedbatelnou položku tvoří výnosy z poplatků za úkony spojené s přijímacím řízením. Ty v roce 2010 činily 12 452 tis. Kč. Další výnosy v této kapitole představují poplatky za studium v cizím jazyce ve výši 3 228 tis. Kč a poplatky za studium v dalším studijním programu ve výši 550 tis. Kč.

4.3 Činnost Univerzity Karlovy

Univerzita Karlova patří mezi nejvýznamnější vysoké školy v ČR a má dlouholetou tradici. Svým statutem patří mezi veřejné vysoké školy, čemuž odpovídá i její členění, stejně jako ČZU, ale oproti té nemá pouze jedno sídlo. Její fakulty jsou rozmístěny v různých částech Prahy i v jiných městech.

4.3.1 Součásti UK

Fakulty:

- Katolická teologická fakulta (KTF) – Praha 6
- Evangelická teologická fakulta (ETF) – Praha 1

- Husitská teologická fakulta (HTF) – Praha 4
- Právnická fakulta (PF) – Praha 1
- 1. lékařská fakulta (1.LF) – Praha 2
- 2. lékařská fakulta (2.LF) – Praha 5
- 3. lékařská fakulta (3.LF) – Praha 10
- Lékařská fakulta v Plzni (LFP) – Plzeň
- Lékařská fakulta v Hradci Králové (LFHK) – Hradec Králové
- Farmaceutická fakulta v Hradci Králové (FaF) – Hradec Králové
- Filozofická fakulta (FF) – Praha 1
- Přírodovědecká fakulta (PřF) – Praha 2
- Matematicko-fyzikální fakulta (MFF) – Praha 2
- Pedagogická fakulta (PedF) – Praha 1
- Fakulta sociálních věd (FSV) – Praha 1
- Fakulta tělesně výchovy a sportu (FTVS) – Praha 6
- Fakulta humanitních studií (FHS) – Praha 5

Další součásti:

- Ústav dějin Univerzity Karlovy a Archiv Univerzity Karlovy (ÚDAUK) – Praha 1
- Centrum pro teoretická studia (CTS) - Praha 1
- Centrum pro ekonomický výzkum a doktorské studium (CERGE) – Praha 1
- Ústav výpočetní techniky (ÚVT) – Praha 1
- Centrum pro přenos poznatků a technologií (CPPT) – Praha 1
- Ústav jazykové a odborné přípravy (ÚJOP) – Praha 2
- Ústřední knihovna (ÚK) – Praha 1
- Centrum pro otázky životního prostředí (COŽP) – Praha 5
- Agentura Rady vysokých škol (ARVŠ) – Praha 6
- Koleje a menzy (KaM) – Praha 1
- Arcibiskupský seminář (ArcS) – Praha 6
- Nakladatelství Karolinum (Nakl) – Praha 1
- Správa budov a zařízení (SBZ) – Praha 1
- Sportovní centrum (SC) – Praha 15

4.3.2 Akreditované studijní programy

V příloze č. 11 jsou znázorněny počty studijních programů. V roce 2010 se studium na UK uskutečňovalo v 57 bakalářských, 39 magisterských, 52 navazujících magisterských a 158 doktorských studijních programech. Studijní programy jsou dále členěny na obory, jejichž celkový počet je 189 v bakalářském studiu, 100 v magisterském studiu a 197 v navazujícím magisterském studiu.

Akreditováno je na UK 59 bakalářských, 55 magisterských a 58 navazujících magisterských programů se 198 bakalářskými, 145 magisterskými a 223 navazujícími magisterskými studijními obory (viz příloha č. 12).

Většina programů probíhá pouze ve strukturované podobě bakalářských a navazujících magisterských programů. Jen v programech, kde by pouze bakalářský stupeň vzdělání nebyl dostačujícím, je studium otevíráno v pětiletých magisterských programech. Takovými programy jsou Všeobecné lékařství, Zubní lékařství, Farmacie, Právo a právní věda, učitelství pro 1. stupeň základní školy a katolická teologie.

Na UK jsou některé studijní obory akreditovány v dvouoborovém studiu. Takovéto obory je pak možné studovat jen v kombinaci s jiným studijním oborem.

Co se týče doktorských studijních programů, disponovala univerzita v roce 2010 celkem 252 těchto programů se 188 studijními obory. Téměř všechny doktorské programy jsou akreditovány také v anglickém jazyce.

V doktorských studijních programech je důležitá vazba na vědeckou a výzkumnou činnost, ta je budována a upevňována spoluprací s mimouniverzitními vědeckými institucemi, jako jsou především ústavy Akademie věd ČR.

4.3.3 Zájem o UK

Na 17 fakult univerzity bylo na akademický rok 2010/2011 podáno 64 545 přihlášek ke studiu. Oproti předchozímu roku se počet zvýšil zhruba o 3 000. Počet přijatých čítal 23 091 uchazečů. Z tohoto počtu bylo přijato 12 054 uchazečů do bakalářských, 4 645 do navazujících magisterských, 4 738 magisterských a 1 645 uchazečů do doktorských programů.

Počty podaných přihlášek, počty přijatých a následně zapsaných studentů jsou znázorněny v příloze č. 13.

4.3.4 Studenti a absolventi UK

V příloze č. 15 je znázorněn celkový počet studentů UK. V roce 2010 bylo na univerzitě registrováno 53 848 studentů. Do tohoto počtu nejsou zahrnuti studenti s pouze přerušným studiem. Z počtu studujících tvořily 60,7 % ženy.

Studentů v bakalářských programech bylo 21 090, v magisterských programech studovalo 17 013 studentů, v navazujících magisterských jich bylo 7 656 a 8 089 studentů studovalo v doktorských programech. Viz příloha č. 16. Počet studentů v bakalářských programech se zvýšil vzhledem k předchozímu roku, oproti tomu se počet studentů studujících v magisterských programech snížil. Tento fakt je způsoben neutlumující oblibou strukturovaných programů, kdy se na bakalářský stupeň navazuje studiem navazujícího magisterského programu.

Největší skupinou studentů UK jsou studenti oborů zaměřených na společenské vědy, následují lékařské obory a farmaceutické a třetí příčku v počtu studentů zauímají přírodovědní obory.

Situaci s počtem zahraničních studentů na UK znázorňuje příloha č. 17. Ten se ve srovnání s předchozím rokem zvýšil o 3,3 % tedy na 7 327 zahraničních studentů. Tento počet v procentuálním vyjádření znamená 13,6 % všech studentů UK. Nepočtenější skupinou jsou studenti ze Slovenska, ti studují v českém jazyce a tudíž bezplatně. V cizím jazyce studovalo 2 304 zahraničních studentů, z nichž bylo nejvíce studentů z Portugalska, Velké Británie, Řecka a Ruska.

Úspěšné dokončení studia se týkalo 8 638 studentů, což je o 3,4 % více než v předchozím roce. V bakalářském studijním programu absolvovalo 3 158 studentů, v magisterském 3 099 studentů, v magisterském navazujícím 1 774 a v doktorském studijním programu úspěšně dokončilo studium 607 studentů. Ve srovnání jednotlivých fakult má nejvíce absolventů FF, po ní následuje PřF a třetí největší počet absolventů studovalo na PedF. Počty absolventů podle jednotlivých fakult jsou znázorněny v příloze č. 19.

4.3.5 Celoživotní vzdělávání

Nejvíce se na celoživotním vzdělávání podílí FF, PedF, a FTVS, přičemž PedF poskytuje nejvíce kurzů orientovaných profesně a naopak FF má největší počet zájmových kurzů.

Kurzy celoživotního vzdělávání jsou dostupné jak široké veřejnosti, tak seniorům, a to v programu Univerzity třetího věku. Největší zájem je o kurzy zaměřené na oblast medicíny, umění a historie. Poptávka po kurzech Univerzity třetího věku dokonce převyšuje kapacitu UK.

UK nabízela v roce 2010 celkem 267 kurzů celoživotního vzdělávání. Z tohoto počtu bylo 158 kurzů profesně orientovaných, 44 zájmových a 65 kurzů patřilo do programu Univerzity třetího věku (viz příloha č. 20).

4.3.6 Internacionalizace

V posledních letech rozvíjí UK mezinárodní rozměr studia a to zejména ve formě studijních programů, které jsou uskutečňovány společně s několika evropskými i mimoevropskými vysokoškolskými institucemi. Mezi takovéto programy patří především program Erasmus Mundus a Joint Degree.

Jednotlivě lze jmenovat například program Erasmus Mundus Joint Doctorate, v rámci něhož spolupracuje FF Univerzity Karlovy se školami University of Kent, Canterbury, Velká Británie, dále Freie Universität Berlin, SRN a Universidade do Porto, Portugalsko. Dalším významným programem v rámci mezinárodní spolupráce je program Territoires européens: identité et développement, kdy partnerskými školami pro FF je Univerzita Eötvös Loránd, Budapešť, Maďarsko, dále École des hautes études en science sociales, Paříž, Francie a Università degli studi di Catania, Itálie.

Soulad mezi zájmem UK zajistit vyslání studentů i pedagogických pracovníků do zahraničí a zájmem zahraničních univerzit vyslat k nám studenty a pedagogické pracovníky vypovídá o připravenosti a otevřenosti UK v mezinárodních záležitostech a o konkurenceschopnosti v této oblasti.

4.4 *Financování Univerzity Karlovy*

Univerzita Karlova patří stejně jako ČZU k veřejným vysokým školám a od toho se také odvíjí její financování. Je tedy financována z veřejného rozpočtu.

Mezi hlavní zdroje financování patří příspěvky a dotace z kapitoly MŠMT. Dalším zdrojem financování jsou dotace z kapitol státního rozpočtu bez již zmíněných dotací a příspěvků z kapitoly MŠMT. Do této kapitoly spadá Grantová agentura ČR, Interní grantová agentura Ministerstva zdravotnictví, Grantová agentura Akademie věd ČR, Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo kultury, Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo zahraničních věcí, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo obrany a Ministerstvo vnitra a další ministerstva společně s Úřadem vlády ČR.

Univerzita získává prostředky také z ostatních veřejných zdrojů, mezi něž patří obce a státní fondy. Podstatné pro finanční stránku jsou také výnosy ze zahraničí včetně EU. Přehled financování je rozebrán v následujících kapitolách.

4.4.1 Výnosy z kapitol státního rozpočtu, kapitoly MŠMT a další zdroje financování

Tabulka 13 Dotace a příspěvky z kapitol SR, z kapitoly MŠMT a další výnosy v tis. Kč

Výnosy z veřejných zdrojů		Vysoká škola		Koleje a menzy		CELKEM	
č. ř.	druh prostředků	běžné	kapitálové	běžné	kapitálové	běžné	kapitálové
1	Příspěvek z kapitoly MŠMT ¹	0	0	0	0	3 244 751	22 683
2	Dotace z kapitoly MŠMT ²	280 758	98 592	25 517	0	306 275	98 592
	v tom: odbor 30, sam. odd. 33	278 048	98 592	25 517	0	303 565	98 592
	ostatní odbory	2 710	0	0	0	2 710	0
3	Dotace z kapitol státního rozpočtu celkem (bez MŠMT) ³	3 616	39	0	0	3 616	39
	Grantová agentura ČR	0	0	0	0	0	0
	Interní grantová agentura Ministerstva zdravotnictví	0	0	0	0	0	0
	Grantová agentura Akademie věd ČR	0	0	0	0	0	0
	Ministerstvo zemědělství	0	0	0	0	0	0
	Ministerstvo životního prostředí	0	0	0	0	0	0
	Ministerstvo kultury	357	0	0	0	357	0
	Ministerstvo práce a sociálních věcí	0	0	0	0	0	0
	Ministerstvo zdravotnictví	1 049	0	0	0	1 049	0
	Ministerstvo zahraničních věcí	57	0	0	0	57	0
	Ministerstvo pro místní rozvoj	0	0	0	0	0	0
	Ministerstvo obrany	0	0	0	0	0	0
	Ministerstvo vnitra	0	0	0	0	0	0

Pokračování tabulky 13

Běžné a kapitálové prostředky	Výzkum a vývoj			CELKEM	Použito	Převod do fondů ⁶	Vratka
	CELKEM	běžné	kapitálové				
3 267 434	0	0	0	3 267 434	2 928 732	338 702	0
404 867	1 698 540	109 258	1 807 798	2 212 665	2 186 302	23 574	2 789
402 157	1 698 540	109 258	1 807 798	2 209 955	2 184 105	23 574	2 275
2 710	0	0	0	2 710	2 197	0	513
3 655	537 608,000	8 484	546 092	549 747	538 121	3 129	8 496
0	303 540	7 536	311 076	311 076	307 475	2 092	1 509
0	138 999	948	139 947	139 947	132 627	507	6 812
0	57 589	0	57 589	57 589	57 134	378	78
0	4 037	0	4 037	4 037	4 017	9	11
0	23 120	0	23 120	23 120	23 024	96	0
357	885	0	885	1 242	1 194	0	48
0	447	0	447	447	447	0	0
1 049	40	0	40	1 089	1 087	0	2
57	924	0	924	981	981	0	0
0	1 882	0	1 882	1 882	1 840	42	0
0	0	0	0	0	0	0	0
0	4 494	0	4 494	4 494	4 458	0	36

Pokračování tabulky 13

Ministerstvo dopravy	0	0	0	0	0	0
Úřad vlády ČR	245	0	0	0	245	0
Ministerstvo práce a sociálních věcí-JPD 3	0	0	0	0	0	0
MŠMT spolufinancování fondů EU	1 908	39	0	0	1 908	39
4 Výnosy z ostatních veřejných zdrojů (obce, ÚSC, státní fondy) ⁴	4 535	1 844	0	0	4 535	1 844
ÚSC z rozpočtu	960	89	0	0	960	89
spolufinancování fondů EU Středočeský kraj	145	0	0	0	145	0
spolufinancování fondů EU MHMP	3 430	1 755	0	0	3 430	1 755
5 Výnosy ze zahraničí včetně EU celkem ⁵	63 984	10 331	0	0	63 984	10 331
<i>v tom:</i> fondy EU získané přes rezorty ČR (DÚVVŠ ř. 4 + ř. 78)	12 512	221	0	0	12 512	221
fondy EU získané přes ÚSC ČR (DÚVVŠ ř. 5 + ř. 79)	20 480	9 944	0	0	20 480	9 944
EU – ostatní (DÚVVŠ ř. 10 část)	28 927	0	0	0	28 927	0
zahraničí mimo EU (DÚ VVŠ ř. 10 část + ř. 84)	2 065	166	0	0	2 065	166
6 CELKEM příspěvek + dotace: (ř. 1+2+3+4+5)	352 894	110 805	25 517	0	3 623 162	133 488

Pokračování tabulky 13

0	1 650	0	1 650	1 650	1 645	5	0
245	0	0	0	245	245	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0
1 947	0	0	0	1 947	1 947	0	0
6 379	3 000,000	0	3 000	9 379	9 379	0	0
1 049	3 000	0	3 000	4 049	4 049	0	0
145	0	0	0	145	145	0	0
5 185	0	0	0	5 185	5 185	0	0
74 315	67 498,413	0	67 498	141 814	141 814	0	0
12 733	186	0	186	12 919	12 919	0	0
30 424	0	0	0	30 424	30 424	0	0
28 927	55 072	0	55 072	83 999	83 999	0	0
2 231	12 240	0	12 240	14 472	14 472	0	0
3 756 650	2 306 646	117 742	2 424 389	6 181 039	5 804 348	365 406	11 285

Zdroj: Výroční zpráva o hospodaření Univerzity Karlovy v Praze za rok 2010

Univerzita Karlova získala z kapitol státního rozpočtu dotace a příspěvky v celkové výši 6 181 069 tis. Kč. Podíl z kapitoly MŠMT činí 88,7 %, což je nejvíce za poslední roky. Méně se však na financování podílí ostatní jednotlivá ministerstva, jejichž podíl klesl zhruba o 2 % na současných 8,9 %. Výnosy ze zahraničí se na financování podílí z 2,3 % a poměrně zanedbatelný je podíl prostředků z ostatních veřejných zdrojů, který činí 0,2 %.

Příspěvek z kapitoly MŠMT činil celkem 3 267 434 tis. Kč. Tato částka se dělí na dvě části, jedna část představuje příspěvek poskytnutý na běžné výdaje, který byl ve výši 3 244 751 tis. Kč, druhá část příspěvku byla poskytnuta na kapitálové výdaje a to ve výši 22 683 tis. Kč.

Druhý největší zdroj financování Univerzity Karlovy představují dotace z kapitoly MŠMT. Částka takto poskytnuté podpory činila 2 212 665 tis. Kč, z níž kapitálové prostředky představovaly částku 98 592 tis. Kč, a na běžné výdaje bylo poskytnuto 306 275 tis. Kč. Výzkum a vývoj byl z dotací financován částkou 1 807 798 tis. Kč.

Univerzita získala také nemalou podporu formou dotací z kapitol státního rozpočtu bez MŠMT, částka činila 549 747 tis. Kč. Na této sumě se nejvíce podílela Grantová agentura ČR částkou 311 076 tis. Kč a Interní grantová agentura Ministerstva zdravotnictví, která poskytla částku 139 947 tis. Kč.

Další výnosy, které univerzita získala v rámci financování, pocházeli z ostatních veřejných zdrojů a ze zahraničí. Ostatními veřejnými zdroji se rozumí podpora obcí a státních fondů, tímto způsobem byla univerzitě poskytnuta částka 9 379 tis. Kč. Mezi výnosy ze zahraničí se zahrnují fondy EU, z nichž bylo univerzitě poskytnuto celkem 141 814 tis. Kč.

4.4.2 Vlastní výnosy UK

Tabulka 14 Některé vlastní výnosy UK v tis. Kč

č. f.	Položka	Hlavní činnost	Doplňková činnost	CELKEM
1	poplatky spojené se studiem od studentů jiné než podle § 58 zák. 111/1998 Sb. ¹	3 990	250	4 240
2	celoživotní vzdělávání (§ 60 zákona č. 111/1998 Sb.)	129 555	98 769	228 324
3	z toho: studium v cizím jazyce	78 208	4 360	82 568
4	pronájem	9 791	44 327	54 119
5	z toho: budovy, haly, stavby	1 373	837	2 210
6	pozemky	0	238	238
7	prostory	8 534	51 328	59 862
8	tržby z prodeje majetku	18 903	16	18 919
9	z toho: budovy, stavby, haly	7 329	0	7 329
10	pozemky	9 961	0	9 961
11	dary	34 233	102	34 335
12	z toho: ze zahraničí	11 496	0	11 496
13	dědictví	0	0	0

Zdroj: Výroční zpráva o hospodaření Univerzity Karlovy v Praze za rok 2010

Vlastní výnosy UK dosáhly výše 2 665 144 tis. Kč. Tato suma znamená 5,7% růst vlastních výnosů univerzity oproti předchozímu období. Po odečtení vnitroorganizačních výnosů a papírových výnosů představovaly skutečné příjmy univerzity, tedy fyzicky přijaté peněžní prostředky částku 2 216 147 tis. Kč.

Na této částce se významně podílely výnosy z celoživotního vzdělávání, které činily 228 324 tis. Kč.

Vlastní výnosy univerzity představují 32,4 % celkových výnosů univerzity. Tento procentuální podíl se oproti předchozímu období zvýšil o 1,2 %.

Tabulka 15 Poplatky spojené se studiem v tis. Kč

č. f.	Položka	Stipendijní fond tvorba ¹	Výnosy ²	CELKEM	Počet studentů	Průměrný poplatek na 1 studenta
	Poplatky za studium dle § 58 zákona o VŠ	82 228	514 669	596 897	71 510	8,347
1	odst. 1 (příjmací řízení)	0	32 066	0	60 251	0,532
2	odst. 3 (nadstandardní doba studia)	79 396	0	0	7 841	10,126
3	odst. 4 (studium v dalším studijním programu)	2 831	0	0	1 206	2,348
4	odst. 5 (studium v cizím jazyce)	0	482 604	0	2 212	218,175

Zdroj: Výroční zpráva o hospodaření Univerzity Karlovy v Praze za rok 2010

Univerzita získala formou poplatků za studium celkem 596 897 tis. Kč. Největší částkou přispěly poplatky za studium v cizím jazyce, které představovaly 482 604 tis. Kč. Také nadstandardní doba studia vynáší univerzitě velkou částku, v roce 2010 to bylo 79 396 tis. Kč. Poplatky za příjmací řízení činily celkem 32 066 tis. Kč.

5 Srovnání ČZU a UK

Co se týče srovnání obou univerzit, prvním jasným rozdílem je jejich velikost a rozsah. Zatímco ČZU má pouze 5 fakult, součástí UK je fakult 17. Tento fakt se také odráží v počtu studentů, kteří na univerzitách studují. Počet studentů ČZU v roce 2010 čítal 22 270 studentů, zatímco na UK bylo zapsáno 53 848 studentů. Pokud se však vezme v úvahu rozmanitost v zaměření obou univerzit, není tento rozdíl v počtu studentů nijak závratný.

Počty studentů jsou však zásadní v otázce financování veřejných vysokých škol, neboť příspěvky a dotace na akreditované studijní programy, studium v cizím jazyce, absolventy, stipendia pro studenty doktorských programů, zahraniční studenty, vzdělávací programy, vzdělávací rozvojové projekty, rozvojové programy, sociální stipendia, ubytovací stipendia a další, jsou univerzitám poskytovány podle různých rozpočtových dat.

Tabulka 16 Počty studentů ČZU

Počet studentů k 31. 10. 2010		22 270
	rozpočtoví studenti (kromě kódů financování 2, 6, 7,3)	20 817
	studenti zvláštní (SIMS – kód 3)	1 345
v tom:	studenti studující v cizím jazyce (SIMS – kód 6)	23
	studenti studující na základě mezinárodních smluv a usnesení vlády (SIMS – kód 7)	84
	studenti hrazení z jiné rozpočtové kapitoly (SIMS – kód 2)	1

Pozn.: Kódy financování podle SIMS (Sdružené informace z matrik studentů):

1. studium ve standardní době studia
2. studium je plně hrazeno z prostředků jiného rezortu než MŠMT
3. student(ka) překročil(a) standardní dobu studia o více než jeden rok, ve druhém a dalším studiu bez tolerance 1 roku
4. student(ka) po absolvování bakalářského nebo magisterského studijního programu studuje v dalším bakalářském nebo magisterském studijním programu
5. student(ka) studuje v souběžných studijních programech déle, než je standardní doba studia programu jednoho plus jeden rok
6. studium je plně hrazeno studentem(kou) z vlastních prostředků v případě studia v cizím jazyce
7. studium je studentu(ce) – cizinci hrazeno ze zvláštní dotace
8. student(ka) překročil(a) standardní dobu studia o méně než jeden rok
9. student(ka) studuje v souběžných studijních programech kratší dobu, než je standardní doba studia delšího z nich
10. školné na soukromých vysokých školách

Zdroj: Výroční zpráva o hospodaření České zemědělské univerzity v Praze 2010

Tabulka 17 Počty studentů UK

č.ř.	Počet studentů k 31. 10. 2010	53 848
1	v tom: rozpočtoví studenti (kromě kódů financování 2, 3, 6, 7)	45 333
2	studenti zvláštní (SIMS - kód 3)	6 161
3	studenti studující v cizím jazyce (SIMS - kód 6)	2 212
4	studenti studující na základě mezinár. smluv a usnesení vlády (SIMS - kód 7)	142
5	studenti hrazení z jiné rozpočtové kapitoly (SIMS - kód 2)	0

Pozn.: Kódy financování podle SIMS

Zdroj: Výroční zpráva o hospodaření Univerzity Karlovy v Praze za rok 2010

V následující tabulce budou porovnány zdroje financování obou univerzit, jak z hlediska výnosů z veřejných zdrojů, tak z hlediska vlastních výnosů.

Tabulka 18 Srovnání financování ČZU a UK v tis. Kč

	ČZU	UK	Rozdíl
Výnosy z veřejných zdrojů			
Příspěvek z kapitoly MŠMT	1 084 027	3 267 434	2 183 407
Dotace z kapitoly MŠMT	200 775	2 212 665	2 011 890
Dotace z kapitol státního rozpočtu celkem bez MŠMT	104 237	549 747	445 510
Výnosy z ostatních veřejných zdrojů	650	9 379	8 729
Výnosy ze zahraničí včetně EU	65 895	141 814	75 919
Celkem	1 455 584	6 181 039	4 725 455
Vlastní výnosy			
Poplatky spojené se studiem od studentů jiné než podle § 58 zák. 111/1998 Sb.	1 672	4 240	2 568
Celoživotní vzdělávání	39 087	228 324	189 237
Pronájem	12 707	54 119	41 412
Tržby z prodeje majetku	4 531	18 919	14 388
Dary	1 205	34 335	33 130
Dědictví	0	0	0
Ostatní vlastní výnosy	660 005	1 876 210	1 216 205
Celkem	719 207	2 216 147	1 496 940
Poplatky spojené se studiem (již zahrnuto do ostatních vlastních výnosů)			
Poplatky za úkony spojené s přijímacím řízením	12 452	32 066	19 614
Poplatky za studium v cizím jazyce	3 228	482 604	479 376
Poplatky za studium v dalším studijním programu	550	2 831	2 281

Poplatky za nadstandardní dobu studia	17 690	79 396	61 706
Celkem	32 321	596 897	564 576
Souhrn	2 174 791	8 397 186	6 222 395

Zdroj: Vlastní zpracování

Jak již bylo uvedeno výše, jak Česká zemědělská univerzita v Praze, tak Univerzita Karlova v Praze patří k veřejným vysokým školám, proto je jejich činnost z velké části financována ze státního rozpočtu.

ČZU získala v roce 2010 příspěvek z kapitoly MŠMT částku 1 084 027 tis. Kč, naproti tomu UK ze stejného zdroje získala příspěvek ve výši 3 267 434 tis. Kč., což znamená o 2 183 407 tis. Kč více. Rozdíl v dotacích z kapitoly MŠMT pro univerzity činil 2 011 892 tis. Kč, kdy UK takto získala 2 212 665 tis. Kč, kdežto ČZU pouze 200 775 tis. Kč. Dotace z kapitol státního rozpočtu bez MŠMT představovaly rozdíl ve výši 445 510 tis. Kč, ČZU získala takovéto dotace čítající 104 237 tis. Kč a UK 549 747 tis. Kč. Zbylé dva zdroje financování, kterými jsou výnosy z ostatních veřejných zdrojů a výnosy ze zahraničí včetně EU, u obou univerzit představují v poměru s příspěvkem a dotacemi z MŠMT nižší finanční podporu. ČZU získala výnosy z ostatních veřejných zdrojů v celkové hodnotě 650 tis. Kč a UK 9 379 tis. Kč. Rozdíl mezi těmito částkami činí 8 729 tis. Kč, což je vzhledem k výši částek rozdíl poměrně velký. Podporu ze zahraničí mají obě univerzity v zásadě dostačující, ČZU formou výnosů ze zahraničí získala 65 895 tis. Kč a UK částku 141 814 tis. Kč. Rozdíl mezi podporou ze zahraničí pro univerzity činí 75 919 tis. Kč. ČZU byla z veřejných zdrojů financována celkovou částkou 1 455 584 tis. Kč, zatímco UK částkou několikanásobně vyšší, tedy 6 181 039 tis. Kč. Rozdíl mezi podporou ČZU a UK tak celkově činí 4 725 455 tis. Kč.

Co se týče vlastních výnosů je na tom UK také lépe. Výnosy získané z poplatků spojených se studiem činily pro UK 4 240 tis. Kč, naproti tomu ČZU dosáhla výnosů z tohoto směru o 2 568 tis. Kč méně, tedy 1 672 tis. Kč. Příčinou je samozřejmě opět počet studentů. Zájem o celoživotní vzdělávání vynesl UK 228 324 tis. Kč, což představovalo sumu o 189 237 tis. Kč větší než kterou získala ČZU. UK má pro tento druh studia větší kapacity i větší nabídku programů, proto je i zájem a následné výnosy několikanásobně vyšší. Výnosy z pronájmu a tržby z prodeje majetku u obou univerzit vykazují také významný rozdíl, který opět odráží rozsah obou univerzit. Celková suma vlastních výnosů

ČZU činí 719 207 tis. Kč. UK vlastními prostředky získala částku 2 216 147 tis. Kč, která je oproti výnosům z vlastní činnosti ČZU vyšší o 1 496 940 tis. Kč.

Vedle výnosů z poplatků za celoživotní vzdělávání činí podstatnou část vlastních výnosů univerzit poplatky spojené se studiem. Rozdíl těchto výnosů u sledovaných univerzit je na první pohled patrný.

Tabulka 19 Výše poplatků za úkony spojené se studiem v tis. Kč

Poplatek	Průměrná výše poplatku na 1 studenta		Počet studentů		Výnos	
	ČZU	UK	ČZU	UK	ČZU	UK
Úkony spojené s přijímacím řízením	0,550	0,532	22 640	60 251	12 452	32 066
Studium v cizím jazyce	9,500	218,175	343	2 212	3 228	482 604
Studium v dalším studijním programu	2,900	2,348	187	1 206	550	2 831
Nadstandardní doba studia	9,200	10,126	1 916	7 841	17 690	79 396

Zdroj: Vlastní zpracování

Největší rozdíl v částce u poplatků spojených je zřejmý u částky za studium v cizím jazyce. Tento rozdíl činí 479 376 tis. Kč a je způsoben výši poplatku na 1 studenta. Za studium v cizím jazyce student na UK platí průměrně 218 175 Kč, což je vzhledem k výši poplatku za stejnou službu na ČZU vysoká cena. Na ČZU se za studium v cizím jazyce platí průměrně 9 500 Kč. Důvod takovéto rozdílnosti ceny lze nalézt v obecné rovině cizojazyčného vzdělávání na univerzitách, kdy UK umožňuje studovat většinu programů také v anglickém jazyce, naproti tomu ČZU tolik programů vyučovaných v jiném než českém jazyce nenabízí.

Druhou položkou, která navyšuje výnosy z poplatků spojených se studiem, je výše výnosů z nadstandardní doby studia. Rozdíl, který v této položce mezi oběma univerzitami činí 79 396 tis. Kč, není nijak zásadní, neboť oproti výši ceny za studium v cizím jazyce nemá tuto službu ČZU o mnoho levnější. Konkrétně si studenti na ČZU připlatí za nadstandardní dobu studia 9 200 Kč a studenti UK 10 126 Kč. Další dvě položky, které spadají do výnosů z poplatků spojených se studiem, jsou cenově stanoveny téměř shodně. Oproti předchozím dvěma má ČZU ceny vyšší. Za studium v dalším studijním programu

studenti ČZU platí 2 900 Kč a studenti UK 2 348 Kč. Cena z úkony spojené s přijímacím řízením je na ČZU stanovena na 550 Kč a na UK jsou tyto úkony zpoplatněny částkou 532 Kč. Přesto jsou výnosy z těchto poplatků u UK vyšší, což opět souvisí s podstatně větším počtem studentů, kteří si tyto služby platí.

Celkový rozdíl v částkách, kterými byly univerzity financovány jak z veřejných, tak z vlastních zdrojů, činí 6 222 395 tis. Kč. Tato suma se může zdát příliš vysoká, ale jak již bylo několikrát řečeno, vychází z rozsahu, kterým jednotlivé školy disponují, počtem studentů, počtem nabízených programů atd. Obě univerzity patří k prestižním vysokým školám v ČR a z jejich činnosti, která byla v této práci také nastíněna, neplynou nedostatky, které by měly ovlivnit jejich financování a podporu ze strany státu.

6 Závěr

V Ústavě základních práv a svobod je ukotveno právo na vzdělání, proto má každý člověk v ČR právo se vzdělávat. Tato práce je zaměřena na nejvyšší stupeň vzdělání, kterým je vysokoškolské vzdělání. Toto téma je poměrně diskutované, což je stále rostoucími nároky dnešní doby opodstatněno.

System vzdělávání v ČR má sedm úrovní, které definuje Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání ISCED 97. Těchto sedm úrovní pokrývá vzdělávání od preprimárního až po terciární vzdělávání vedoucí k udělení vědecké kvalifikace. Vysokoškolské vzdělávání patří do předposlední úrovně tzv. terciárního vzdělávání. Mimo vysokých škol do této úrovně spadají i vyšší odborné školy.

Jedním z cílů práce bylo zmapovat co nejširší úhel pohledu na vysokoškolské vzdělávání. Proto jsou v práci zmíněny i vzdělanostní nerovnosti, které se v minulosti poměrně hojně vyskytovaly a právě ve vysokoškolském vzdělání byly tyto nerovnosti nejvíce patrné. Vyrovnaní šancí na vzdělání je možno přikládat demokratizaci vzdělání, díky níž došlo k odbourání nerovností sociálního původu.

Co se týče samotného systému terciárního vzdělávání, je nutno vyzdvihnout vývoj, kterým tento systém prošel. Jde především o změnu z původního centralizovaného systému, který byl ovlivněn komunistickou ideologií, na dnešní decentralizovaný systém, který je plně akademicky svobodný a otevřený Světu.

Novějším článkem terciárního vzdělávání jsou vyšší odborné školy, které vznikly ve školním roce 1996/1997. Tyto školy poskytují především vzdělání, které je zaměřené na praxi a budoucí povolání studentů. S návštěvností vysokých škol se však nemohou srovnávat. Vyšší odborné školy navštěvuje pouze necelých 10 % studentů v systému terciárního vzdělávání. Zbýlých více než 90 % náleží studentům navštěvujícím vysoké školy.

Česká legislativa člení vysoké školy na dva typy, na univerzitní a neuniverzitní. Na to lze navázat členění vysokých škol na veřejné, soukromé a státní. Většina veřejných vysokých škol jsou univerzitním typem a jako takové mohou používat označení univerzita. Naopak soukromé vysoké školy jsou neuniverzitním typem a pouze ony mohou používat označení vysoká škola. Dalším rozdílem mezi veřejnou a soukromou vysokou školou je jejich struktura, neboť veřejné vysoké školy se člení na fakulty, kdežto soukromé vysoké

školy toto členění nemají. Třetím typem vysokých škol, který je v práci zmíněn, jsou vysoké školy státní. Mezi ty však patří pouze dvě vysoké školy v ČR, kterými jsou Univerzita obrany v Brně a Policejní akademie ČR v Praze.

Vysoké školy mají třístupňovou strukturu, kdy tím nejnižším je bakalářský stupeň, poté magisterský stupeň a poslední doktorský stupeň. Co se týče formy studia na vysokých školách, existují 3 formy studia. Jedná se o prezenční formu, která je nejvíce uskutečňovanou, o distanční formu a o kombinovanou formu. Druhé dvě zmíněné, vycházejí vstříc studentům, kteří si tímto způsobem mohou dovolit studovat například při zaměstnání a v jiných životních situacích, ve kterých by si denní studium nemohly dopřát.

V době psaní diplomové práce byly k dispozici nejnovější data ze školního roku 2009/2010, která uveřejnilo MŠMT ve své výroční zprávě. V tuto dobu bylo v ČR možno navštěvovat 73 vysokých škol. Z toho jich bylo 26 veřejných, 45 soukromých, a jak již bylo zmíněno výše, 2 státní. Stav studentů na veřejných a soukromých vysokých školách v tuto dobu čítal 389 200 studentů.

Druhou kapitolou, která je v práci řešena, jak vyplývá ze samotného názvu diplomové práce, je financování vysokých škol. Při financování je rozdíl v tom, jakým typem vysoká škola je. Veřejné vysoké školy jsou financovány ze státního rozpočtu Ministerstvem školství mládeže a tělovýchovy. Finanční pomoc ze strany státu přichází ve dvou formách, a to jako příspěvky nebo dotace. Tato státní podpora je poskytována na vzdělání jako takové, na rozvoj, ubytování, stravování atp. Dalšími zdroji financí pro tyto školy jsou například výnosy z majetku, ze státních fondů, z rozpočtu obcí, nebo z poplatků spojených se studiem, kterými se veřejné vysoké školy financují primárně z vlastních zdrojů. To, jak vysoké budou příspěvky a dotace poskytované MŠMT, záleží na různých ukazatelích. Jedná se především o rozsah vzdělávací činnosti, počet studentů a absolventů. Formou příspěvku bylo veřejným vysokým školám v roce 2009 vyplaceno 20 216 074 tis. Kč a formou dotace činila částka 5 748 629 tis. Kč.

Financování soukromých vysokých škol probíhá převážně z vlastních zdrojů školy, které z většiny tvoří školné od studentů. Stát v tomto případě poskytuje pomoc formou dotací na ubytovací a sociální stipendia. V roce 2009 byly soukromým vysokým školám od státu poskytnuty dotace na ubytovací stipendia ve výši 21 867 tis. Kč a dotace na sociální stipendia ve výši 769 tis. Kč.

Pro praktickou část byly vybrány dvě veřejné vysoké školy. První z nich je univerzita, na které studuji, proto k ní mám nejbližší. Jde tedy o Českou zemědělskou univerzitu v Praze. Druhá vysoká škola byla vybrána proto, že s pojmem vysoká škola v ČR se většinou lidí automaticky spojí její název, neboť je zakořeněna v historii vysokoškolského vzdělávání. Jedná se samozřejmě o Univerzitu Karlovu v Praze.

Obě tyto školy poskytují kvalitní vzdělání a jsou v ČR žádané. V otázce rozsahu vzdělávací činnosti se samozřejmě liší, neboť UK disponuje 17 fakultami, kdežto ČZU je rozčleněna na 5 fakult. S tím souvisí i počet studijních programů. Těch v roce 2010 měla UK 306, na rozdíl od ČZU, která nabízela 95 studijních programů. Ruku v ruce jde s tímto faktem i počet studentů, v jejichž počtu je logicky velký rozdíl. UK v roce 2010 navštěvovalo 53 848 zapsaných studentů, na ČZU byl počet studentů zhruba o 30 000 menší, počet tedy čítal 22 270 studentů.

Co se týče financování těchto škol, odráží právě výše uvedené údaje. Neboť, jak bylo uvedeno, poskytování dotací a příspěvků se odvíjí právě od rozsahu vzdělávací činnosti, tedy počtu studijních programů a počtu studentů. Z toho vyplývá, že finanční částka poskytnutá UK bude mnohonásobně převyšovat podporu pro ČZU.

Univerzita Karlova získala formou příspěvků a dotací z veřejných zdrojů celkem 6 181 039 tis. Kč, kdy největší podíl na této částce nesl příspěvek z kapitoly MŠMT ve výši 3 267 434 tis. Kč. Česká zemědělská univerzita získala z veřejných zdrojů finanční podporu činící celkem 1 455 584 tis. Kč a stejně jako u UK tvořil největší podíl těchto výnosů příspěvek z kapitoly MŠMT ve výši 200 775 tis. Kč. Velikost rozdílu v částkách poskytnutých veřejnými zdroji pro obě vysoké školy tvořil 4 725 455 tis. Kč.

Také finanční podporu z vlastních zdrojů má UK vyšší, což ale opět souvisí s počtem studentů. UK získala vlastní činností výnosy ve výši 2 216 147 tis. Kč, což je o 1 496 940 tis. Kč více než částka 719 207 tis. Kč, kterou získala vlastní činností ČZU. Tento rozdíl je způsoben rozdílem v počtu studentů, který činí přesně 31 578 studentů. Právě studentů se totiž týkají poplatky spojené se studiem, které tvoří podstatnou část vlastních výnosů škol.

UK byla financována částkou z veřejných a vlastních zdrojů v celkové výši 8 397 186 tis. Kč, kdežto ČZU získala finanční podporu ve výši celkem 2 174 791 tis. Kč, což znamená 6 222 395 tis. Kč rozdíl. Tento rozdíl není velký, pokud je brán v potaz

rozsah, kterým školy disponují, což je však pro objektivní posuzování a porovnávání nutné.

Závěrem lze říci, že Česká republika patří, co se týče vysokoškolského vzdělávání, k silným hráčům ve vyspělé Evropě. Ať už zmíním ony mnou vybrané univerzity spolu s ostatními vysokými školami v ČR, které tomuto stavu svou kvalitní činností napomáhají, nebo kvalitní celkový systém vysokoškolského vzdělání, je potřeba aby stát v podporování nejvyššího stupně vzdělání pokračoval a ČR se mohla tímto postavením pyšnit i nadále.

7 Seznam použitých zdrojů

1. KALOUS, Jaroslav, VESELÝ, Arnošt. *Teorie a nástroje vzdělávací politiky*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2006. 172 s. ISBN 80-246-1260-7
2. BERTRAND, Yves. *Soudobé teorie vzdělávání*. 1. vyd. Praha: Portál, 1998. 248 s. ISBN 80-7178-216-5
3. KALOUS, Jaroslav, VESELÝ, Arnošt. *Vzdělávací politika České republiky v globálním kontextu*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2006. 181 s. ISBN 80-246-1261-5
4. MATĚJŮ, Petr a kol. *(Ne)rovné šance na vzdělání*. 1. vyd. Praha: Academia, 2006. 411 s. ISBN 80-200-1400-4
5. PRUDKÝ, Libor, PABIAN, Petr, ŠIMA, Karel. *České vysoké školství*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2010. 162 s. ISBN 978-80-247-3009-7
6. FILE, Jon a kol. *Tematické hodnocení terciárního vzdělávání v České republice*. Praha: Centrum pro studium vysokého školství, 2006. 89 s. ISBN 80-86302-42-3
8. NANTL, Jiří, ČERNIKOVSKÝ, Petr a kol. *Národní kvalifikační rámec terciárního vzdělávání České republiky*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, 2010. 47 s. ISBN 978-80-254-8569-9
9. MATĚJŮ, Petr a kol. *Bílá kniha terciárního vzdělávání*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2009. 78 s. ISBN 978-80-254-4519-8
15. ŠRÉDL, Karel. *Znalostní ekonomika a vzdělávání*. 1. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2010. 115 s. ISBN 978-80-213-2039-0
16. ROTH, Oto, URBÁNEK, Václav. *Management vnitřní ekonomiky vysokých škol*. 2. vyd. Praha: Centrum pro studium vysokého školství, 2000. 87 s. ISBN 80-86302-04-0

Internetové zdroje

7. *Struktury systému vzdělávání a odborné přípravy v Evropě: Česká republika 2009/2010*. [online]. X s. (PDF). [cit. 2011-08-26]. Dostupný z WWW: <http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/eurybase/structures/041_CZ_CS.pdf>.
10. *Organizace vzdělávací soustavy České republiky 2009/2010*. [online]. X s. (PDF) [cit. 2011-08-26]. Dostupný z WWW: <http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/eurybase/eurybase_full_reports/CZ_CS.pdf>.
11. *Zákon č. 111/1998 Sb. ze dne 22. dubna 1998 o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (Zákon o vysokých školách)* [online]. 61 s. [cit. 2011-08-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.msmt.cz/vzdelavani/zakon-c-111-1998-sb-o-vysokych-skolach>>.
12. *České priority pro Evropu, Díl I. Vzdělávání v roce 2009 v datech: Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy České republiky v roce 2009* [online]. 128 s. (PDF) [cit. 2011-08-26]. Dostupný z WWW: <<http://www.msmt.cz/file/13482>>.

13. *Formy studia na vysoké škole: Prezenční, distanční a kombinovaná* | *Studentskefinance.cz* [online] ©2000-2012 [cit. 2011-08-28]. Dostupný z WWW: <<http://student.finance.cz/pruvodce-studiem/informace/studium-vysoke-skoly/prezenci-distanzni-kombinovane/>>.
14. *Slovník akademických pojmů::VysokeSkoly.cz* [online] ©2000-2012 [cit. 2011-08-28]. Dostupný z WWW <<http://www.vysokeskoly.cz/akademicky-slovník/pismeno>>.
17. *Pravidla pro poskytování příspěvků a dotací veřejným vysokým školám Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 10 s. (PDF) [cit. 2011-08-28]. Dostupný z WWW: <<http://www.msmt.cz/ekonomika-skolstvi/pravidla-pro-poskytovani-prispevku-a-dotaci-vysokym-skolach>>.
18. *Pravidla pro poskytování dotací soukromým vysokých školám Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy na stipendia podle § 40 odst. 2, § 91 odst. 2 písm. e) a § 91 odst. 3 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů* [online]. 8 s. (PDF) [cit. 2011-08-28]. Dostupný z WWW: <<http://www.msmt.cz/ekonomika-skolstvi/pravidla-pro-poskytovani-prispevku-a-dotaci-vysokym-skolach>>.
19. *Výroční zpráva o činnosti České zemědělské univerzity v Praze 2010* [online]. 76 s. (PDF) [cit. 2012-02-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.czu.cz/cs/?r=2933>>.
20. *Výroční zpráva o činnosti Univerzity Karlovy v Praze za rok 2010* [online]. 186 s. (PDF) [cit. 2012-02-26]. Dostupný z WWW: <<http://www.cuni.cz/UK-139.html>>.
21. *Výroční zpráva o hospodaření České zemědělské univerzity v Praze 2010* [online]. 52 s. (PDF) [cit. 2012-02-21]. Dostupný z WWW: <<http://www.czu.cz/cs/?r=2934>>.
22. *Výroční zpráva o hospodaření Univerzity Karlovy v Praze za rok 2010* [online]. 116 s. (PDF) [cit. 2012-02-28]. Dostupný z WWW: <<http://www.cuni.cz/UK-140.html>>.

8 Přílohy

Příloha č. 1: Počty akreditovaných studijních programů na ČZU v roce 2010

Skupiny akreditovaných studijních programů	Studijní programy						Celkem stud.prog	
	bak.		mag.		mag. navazující			dokt.
	P	K	P	K	P	K		
přírodní vědy a nauky							1	1
technické vědy a nauky	5	5			5	4	4	23
zeměděl.-les. a veter. vědy a nauky	10	10	2	1	12	9	5	49
zdravot., lékař. a farm. vědy a nauky								
společenské vědy, nauky a služby								
ekonomie	4	4			4	4	4	20
právo, právní a veřejnosprávní činnost								
pedagogika, učitelství a sociál. péče	1	1						2
obory z oblasti psychologie								
vědy a nauky o kultuře a umění								
Celkem	20	20	2	1	21	17	14	95

Zdroj: Výroční zpráva o činnosti České zemědělské univerzity v Praze 2010

Příloha č. 2: Počty akreditovaných studijních programů na ČZU v letech 2006 – 2010

rok	typ studia	přírodní vědy a nauky	technické vědy a nauky	zeměděl.-les. a veter. vědy a nauky	zdravot., lékař. a farm. vědy a nauky	společenské vědy, nauky a služby	ekonomie	právo, právní a veřejnosprávní činnost	pedagogika, učitelství a sociál. péče	obory z oblasti psychologie	vědy a nauky o kultuře a umění
2006	bak.	(1)	7 (10)	7 (16)			4 (9)		1 (2)		
	mag.*	(1)	11 (16)	19 (38)			8 (16)				
	dokt.	1 (1)	4 (4)	5 (15)			4 (7)				
2007	bak.	(1)	5 (7)	10 (19)			4 (9)		1 (2)		
	mag.*	(1)	7 (13)	20 (38)			4 (10)				
	dokt.	1(1)	4 (5)	7 (16)			5 (8)				
2008	bak.	(1)	4 (7)	10 (22)			4 (9)		1 (2)		
	mag.*	(1)	5 (10)	18 (31)			5 (10)				
	dokt.	1(1)	4 (5)	7 (18)			4 (6)				
2009	bak.	(1)	5 (9)	11 (29)			4 (9)		1 (2)		
	mag.*	(1)	5 (11)	16 (45)			4 (9)				
	dokt.	1(1)	4 (6)	6 (16)			5 (6)				
2010	bak.	(1)	5 (9)	11 (29)			4 (9)		1 (3)		
	mag.*	(2)	5 (11)	16 (33)			4 (9)				
	dokt.		2 (2)	6 (17)			5 (6)				

Zdroj: Výroční zpráva o činnosti České zemědělské univerzity v Praze 2010

Příloha č. 3: Studijní programy na ČZU akreditované v cizím jazyce v roce 2010

Skupiny akreditovaných studijních programů	Studijní programy							Celkem stud. prog.
	bak.		mag.		mag. navazující		dokt.	
	P	K	P	K	P	K		
přírodní vědy a nauky							1	1
technické vědy a nauky					2		2	4
zeměděl.-les. a veter. vědy a nauky	2	1			4	1	5	13
zdravot., lékař. a farm. vědy a nauky								
společenské vědy, nauky a služby								
ekonomie	2	1			2	1	4	10
právo, právní a veřejnosprávní činnost								
pedagogika, učitelství a sociál. péče								
obory z oblasti psychologie								
vědy a nauky o kultuře a umění								
Celkem	4	2			8	2	12	28

Zdroj: Výroční zpráva o činnosti České zemědělské univerzity v Praze 2010

Příloha č. 4: Počty kurzů celoživotního vzdělávání na ČZU v roce 2010

Skupina studijních programů	kurzy orientované na výkon povolání			kurzy zájmové			U3V	Celkem	Z toho počet kurzů, jejichž účastníci byli přijímáni do akreditovaných studijních programů podle § 60 zákona o vysokých školách
	do 15 hod.	do 100 hod.	více	do 15 hod.	do 100 hod.	více			
přírodní vědy a nauky									
technické vědy a nauky	30	7	1				2	40	0
zeměděl.-les. a veter. vědy a nauky		1	1	2			7	11	1
zdravot., lékař. a farm. vědy a nauky									
společenské vědy, nauky a služby									
ekonomie	1		4				6	11	4
právo, právní a veřejnosprávní činnost									
pedagogika, učitelství a sociál. péče	2	1	2				1	6	0
obory z oblasti psychologie									
vědy a nauky o kultuře a umění									
Celkem	33	9	8	2			16	68	5

Zdroj: Výroční zpráva o činnosti České zemědělské univerzity v Praze 2010

Příloha č. 5: Kurzy nabízené v rámci univerzity 3. Věku na ČZU v roce 2010

Kurz	Fakulta	Počet posluchačů 2010
Aktivní život seniorů	PEF	40
Počítačová gramotnost	PEF	42
Multimediální využití ICT	PEF	44
Angličtina	PEF	15
Němčina	PEF	6
ČR v rámci evropského prostoru	PEF	28
Etika jako východisko z krize společnosti	PEF	30
Virtuální U3V	PEF	551
Naše zahrada	FAPPZ	112
Člověk a živočich	FAPPZ	62
Člověk, energie a odpady	TF	36
Zemědělství a ekonomika tropů a subtropů	ITS	12
Lesy a dřevo	FLD	37
Stromy okolo nás	FLD	89
Život na přelomu tisíciletí	IVP	38

Zdroj: Výroční zpráva o činnosti České zemědělské univerzity v Praze 2010

Příloha č. 6: Zájem o studium na ČZU v roce 2010

Skupiny akreditovaných studijních programů	Počet				
	Podaných přihlášek ¹⁾	Přihlášených ²⁾	Přijeti ³⁾	Přijatých ⁴⁾	Zapsaných ⁵⁾
Celkem	22276	17911	13755	13755	10599
přírodní vědy a nauky	1055	782	636	636	464
technické vědy a nauky	3345	2562	2279	2279	1865
zeměděl.,-les. a veter. vědy a nauky	6145	5032	4067	4067	3282
zdravot., lékař. a farm. vědy a nauky	0	0	0	0	0
společenské vědy, nauky a služby	0	0	0	0	0
ekonomie	11456	9299	6642	6642	4866
právo, právní a veřejnospr. činnost	0	0	0	0	0
pedagogika, učitelství a sociál. péče	275	236	131	131	122
obory z oblasti psychologie	0	0	0	0	0
vědy a nauky o kultuře a umění	0	0	0	0	0

Pozn.: 1) Počet všech přihlášek, které VŠ obdržela. 2) Počet uchazečů o studium, kteří se zúčastnili přijímacího řízení. 3) Počet všech kladně vyřízených přihlášek. 4) Počet přijatých uchazečů. Údaj celkem vyjadřuje počet fyzických osob, ve skupinách oborů jsou zahrnuti vícenásobně přijatí. 5) Počet studentů, kteří se zapsali ke studiu

Zdroj: Výroční zpráva o činnosti České zemědělské univerzity v Praze 2010

Příloha č. 7: Počet studentů v akreditovaných studijních programech v roce 2010

Skupiny akreditovaných studijních programů	Studenti ve studijním programu								Celkem studentů
	bak.		mag.		mag. navazující		dokt.		
	P	K	P	K	P	K	P	K	
přírodní vědy a nauky	0	0	0	0	0	0	39	12	51
technické vědy a nauky	1644	1163	0	0	590	540	138	63	4138
zeměděl.-les. a veter. vědy a nauky	3351	1951	0	0	1220	668	397	206	7793
zdravot., lékař. a farm. vědy a nauky	0	0	0	0	0	0	0	0	0
společenské vědy, nauky a služby	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ekonomie	4504	1438	57	24	2351	1580	159	158	10271
právo, právní a veřejnosprávní činnost	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pedagogika, učitelství a sociál. péče	32	219	0	0	0	0	0	0	251
obory z oblasti psychologie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
vědy a nauky o kultuře a umění	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Celkem	9531	4771	57	24	4161	2788	733	439	22504

Zdroj: Výroční zpráva o činnosti České zemědělské univerzity v Praze 2010

Příloha č. 8: Počet absolventů akreditovaných studijních programů v roce 2010

Skupiny akreditovaných studijních programů	Absolventi ve studijním programu								Celkem absolventů
	bak.		mag.		mag. navazující		dokt.		
	P	K	P	K	P	K	P	K	
přírodní vědy a nauky	0	0	0	0	0	0	3	0	3
technické vědy a nauky	193	146	0	0	234	139	7	4	723
zeměděl.-les. a veter. vědy a nauky	514	206	0	0	515	151	39	21	1446
zdravot., lékař. a farm. vědy a nauky	0	0	0	0		0	0	0	0
společenské vědy, nauky a služby	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ekonomie	967	509	190	27	722	565	6	24	3010
právo, právní a veřejnosprávní činnost	0	0	0	0	0	0		0	0
pedagogika, učitelství a sociál. péče	0	82	0	0	0	0		0	82
obory z oblasti psychologie	0	0	0	0	0	0		0	0
vědy a nauky o kultuře a umění	0	0	0	0	0	0		0	0
Celkem	1674	943	190	27	1471	1825	55	49	5264

Zdroj: Výroční zpráva o činnosti České zemědělské univerzity v Praze 2010

Příloha č. 9: Počet neúspěšných studentů v akreditovaných studijních programech v roce 2010

Skupiny akreditovaných studijních programů	Neúspěšní studenti ve studijním programu								Celkem studentů
	bak.		mag.		mag. navazující		dokt.		
	P	K	P	K	P	K	P	K	
přírodní vědy a nauky	0	0	0	0	0	0	0	0	0
technické vědy a nauky	547	382	0	0	68	64	8	16	1085
zeměděl.-les. a veter. vědy a nauky	884	586	0	0	124	104	45	43	1786
zdravot., lékař. a farm. vědy a nauky	0	0	0	0	0	0	0	0	0
společenské vědy, nauky a služby	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ekonomie	274	87	12	9	47	76	39	29	573
právo, právní a veřejnosprávní činnost	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pedagogika, učitelství a sociál. péče	1	10	0	0	0	0	0	0	11
obory z oblasti psychologie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
vědy a nauky o kultuře a umění	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Celkem	1706	1065	12	9	239	244	92	88	3455

Zdroj: Výroční zpráva o činnosti České zemědělské univerzity v Praze 2010

Příloha č. 10: Internacionalizace ČZU

Programy EU pro vzdělávání a přípravu na povolání

Program	LLP					Erasmus Mundus	Tempus
	Erasmus	Comenius	Grundtwig	Leonardo	Jean Monnet		
Počet projektů	244	1	1	3	0	3	1
Počet vyslaných studentů	489 ¹	0	0	0	0	3	0
Počet přijatých studentů	488	0	0	10	0	49	0
Počet vyslaných ak. pracovníků	70 ²	3	0	0	0	1	6
Počet přijatých ak. pracovníků.	99 ³	0	0	2	0	5	0
Počet vyslaných pracovníků ostatních	153	1	0	0	0	0	0
Počet přijatých pracovníků ostatních	14 ⁴	0	0	0	0	0	0
Dotace (v tis. Kč)	25 831	560	336	1 998	0	44 120	580

Pozn.: ¹Z celkového počtu u 28 studentů netrval pobyt více než 28 dní. ²Z celkového počtu u 14 mobilit netrval pobyt více než 5 pracovních dní. ³Z celkového počtu u 8 mobilit netrval pobyt více než 5 pracovních dní. ⁴V celkovém počtu mobilit přijatých akademických pracovníků jsou i mobility kratší než 5 pracovních dnů

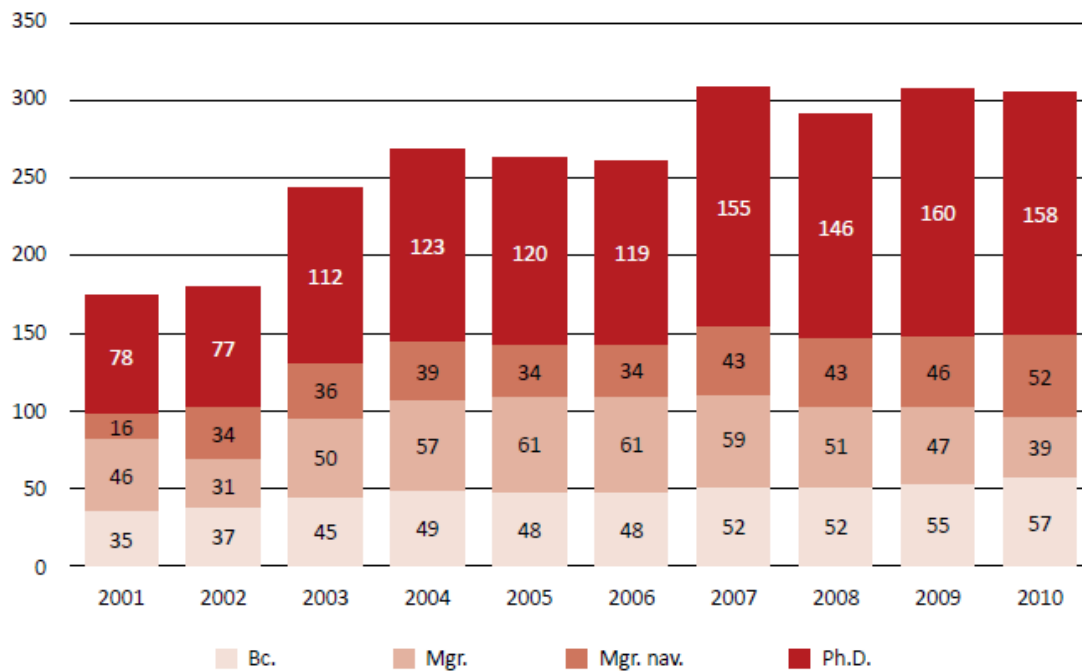
Zdroj: Výroční zpráva o činnosti České zemědělské univerzity v Praze 2010

Ostatní programy

Program	Ceepus	Aktion	Rozvojové programy MŠMT	Ostatní
Počet projektů	3	0	6	3 (Visegrádský fond; Kulturní dohoda ČR-SR-DZS; Program Kontakt (AMVIS – česko-americká spolupráce); fakultní programy podpory mobilit
Počet vyslaných studentů	2	0	48	8
Počet přijatých studentů	4	0	31	27
Počet vyslaných akademických pracovníků	3	0	0	0
Počet přijatých akademických pracovníků	6	0	5	1
Dotace (v tis. Kč)	192	0	7 102	0

Zdroj: Výroční zpráva o činnosti České zemědělské univerzity v Praze 2010

Příloha č. 11: Počet uskutečňovaných studijních programů na UK v roce 2010

Zdroj: Výroční zpráva o činnosti Univerzity Karlovy v Praze za rok 2010

Příloha č. 12: Počet studijních programů a studijních oborů akreditovaných na fakultách UK v roce 2010

Fakulta	Studijní programy							Studijní obory						
	Bc.	Mgr.	Mgr. nav.	Pregrad. celkem	Ph.D. 3leté	Ph.D. 4leté	Ph.D. celkem	Bc.	Mgr.	Mgr. nav.	Pregrad. celkem	Ph.D. 3leté	Ph.D. 4leté	Ph.D. celkem
KTF	3	1	3	7	3	0	3	3	1	3	7	3	0	3
ETF	2	1	1	4	2	2	4	3	1	3	7	4	4	8
HTF	5	2	4	11	1	0	1	14	8	12	34	2	0	2
PF	0	1	0	1	1	0	1	0	1	0	1	19	0	19
1.LF	2	2	2	6	7	18	25	7	0	5	12	1	1	2
2.LF	2	1	1	4	13	15	28	5	0	1	6	0	0	0
3.LF	2	1	0	3	12	14	26	5	0	0	5	0	0	0
LFP	0	3	0	3	17	15	32	0	0	0	0	1	0	1
LFHK	2	4	0	6	2	20	22	3	0	0	3	0	0	0
FaF	1	2	1	4	2	4	6	2	1	2	5	9	9	18
FF	15	15	15	45	10	0	10	74	59	65	198	49	0	49
PřF	9	10	8	27	32	28	60	21	11	35	67	6	1	7
MFF	3	5	4	12	3	3	6	11	33	34	78	24	25	49
PedF	4	5	6	15	5	1	6	28	26	26	80	8	1	9
FSV	6	0	6	12	6	7	13	12	0	20	32	8	9	17
FTVS	2	2	2	6	2	2	4	9	4	8	21	1	0	1
FHS	1	0	5	6	4	1	5	1	0	9	10	3	0	3
Celkem	59	55	58	172	122	130	252	198	145	223	566	138	50	188

Zdroj: Výroční zpráva o činnosti Univerzity Karlovy v Praze za rok 2010

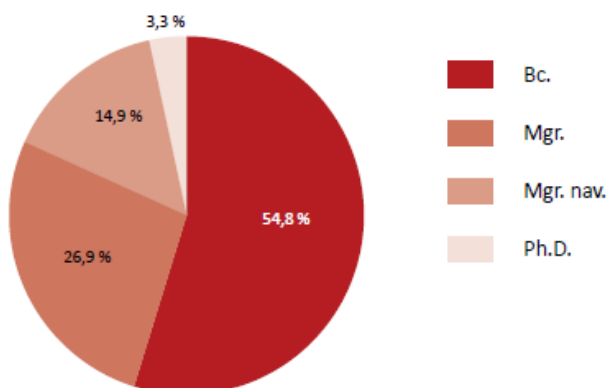
Příloha č. 13: Počet podaných přihlášek, počet přijatých, počet zapsaných na UK v roce 2010

Fakulta	Bc.			Mgr.			Mgr. nav.			Ph.D.		
	přihl.	přij.	zaps.	přihl.	přij.	zaps.	přihl.	přij.	zaps.	přihl.	přij.	zaps.
KTF	313	199	175	36	25	24	182	82	79	23	18	18
ETF	367	300	233	3	3	3	58	28	20	12	11	11
HTF	470	407	317	0	0	0	140	114	71	19	15	14
PF	0	0	0	4 501	906	791	0	0	0	155	121	117
1.LF	761	242	213	3 827	1 340	805	38	31	27	172	161	155
2.LF	515	105	72	2 078	280	224	253	27	27	51	50	50
3.LF	974	203	161	1 838	420	238	0	0	0	57	57	51
LFP	0	0	0	1 959	623	366	0	0	0	29	26	24
LFHK	444	68	60	1 924	565	344	0	0	0	54	52	49
FaF	257	184	110	890	420	338	50	34	29	25	22	20
FF	9 175	2 285	1 579	0	0	1	2 207	977	676	485	332	307
PřF	2 960	1 592	877	0	0	0	1 091	765	564	306	281	251
MFF	2 009	1 405	858	0	0	0	589	326	304	191	161	155
PedF	5 594	1 840	1 339	336	156	132	1 203	500	342	132	92	92
FSV	6 900	1 441	869	0	0	0	2 041	876	636	295	137	117
FTVS	1 775	601	526	0	0	0	704	443	347	73	65	64
FHS	2 877	1 182	756	0	0	0	1 048	442	315	78	53	53
Celkem	35 391	12 054	8 145	17 392	4 738	3 266	9 604	4 645	3 437	2 158	1 654	1 548

Zdroj: Výroční zpráva o činnosti Univerzity Karlovy v Praze za rok 2010

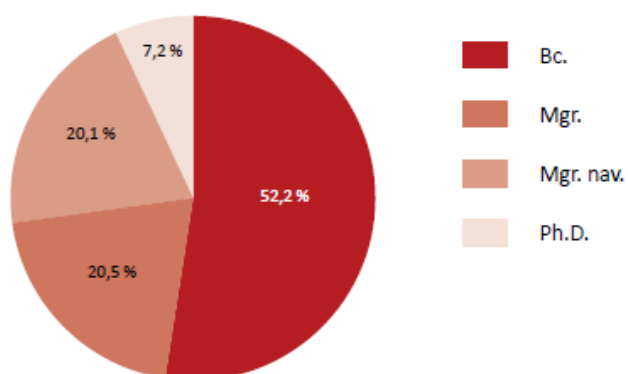
Příloha č. 14: Procentická struktura přihlášek, přijatých, zapsaných na UK v roce 2010

Struktura přihlášek

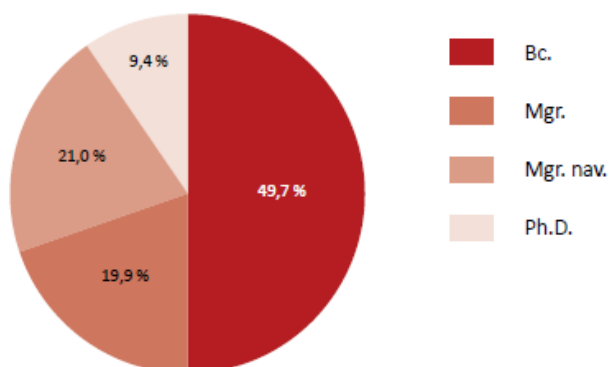
Zdroj: Výroční zpráva o činnosti Univerzity Karlovy v Praze za rok 2010

Struktura přijatých

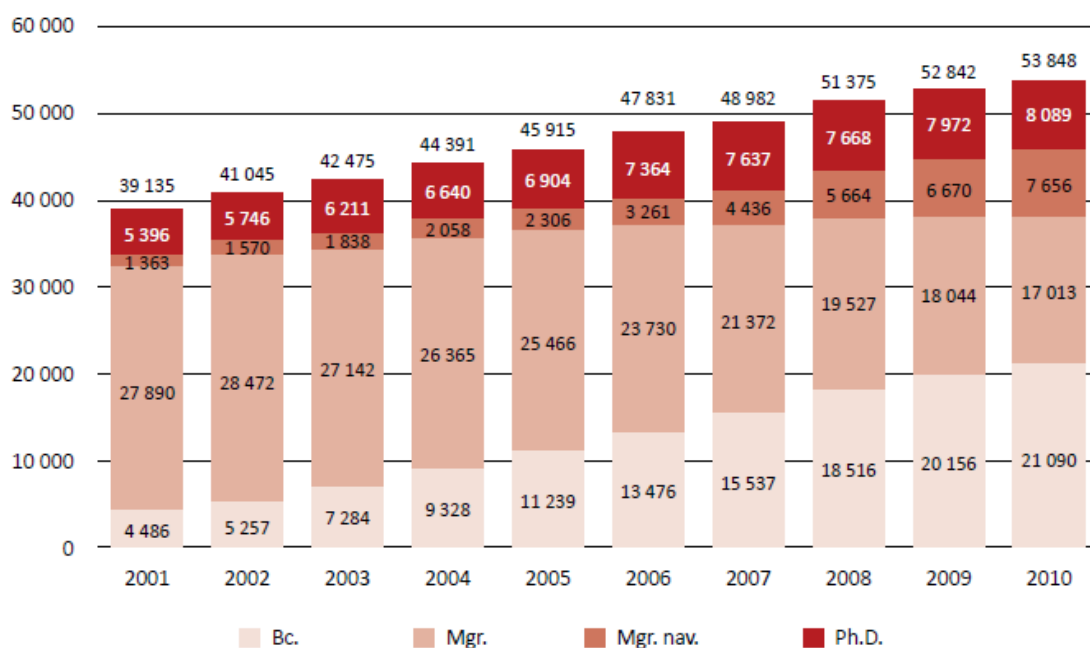
Zdroj: Výroční zpráva o činnosti Univerzity Karlovy v Praze za rok 2010

Struktura zapsaných

Zdroj: Výroční zpráva o činnosti Univerzity Karlovy v Praze za rok 2010

Příloha č. 15: Počet studentů UK v roce 2010

Zdroj: Výroční zpráva o činnosti Univerzity Karlovy v Praze za rok 2010

Příloha č. 16: Počet studentů UK podle fakult v roce 2010

Fakulta	PF	KF	Celkem
KTF	499	457	956
ETF	482	256	738
HTF	956	131	1 087
PF	4 189	473	4 662
1.LF	4 057	820	4 877
2.LF	1 474	236	1 710
3.LF	1 409	458	1 867
LFP	1 956	138	2 094
LFHK	1 477	377	1 854
FaF	1 495	223	1 718
FF	7 090	2 006	9 096
PřF	4 330	636	4 966
MFF	2 863	835	3 698
PedF	3 528	1 725	5 253
FSV	3 378	1 231	4 609
FTVS	1 556	548	2 104
FHS	1 750	809	2 559
Celkem	42 489	11 359	53 848

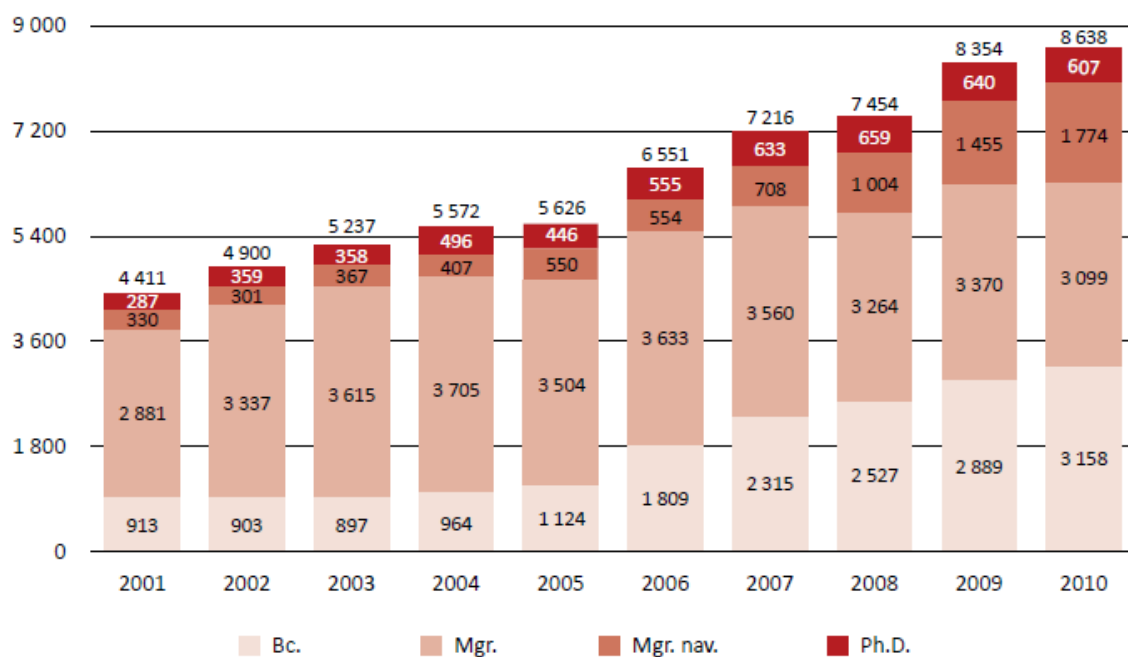
Zdroj: Výroční zpráva o činnosti Univerzity Karlovy v Praze za rok 2010

Příloha č. 17: Počet cizinců na UK v roce 2010

Fakulta	Bc.	Bc. v ciz. jaz.	Mgr.	Mgr. v ciz. jaz.	Mgr. nav.	Mgr. nav. v ciz. jaz.	Ph.D.	Ph.D. v ciz. jaz.	Celkem	Z toho v ciz. jaz.
KTF	26	0	12	0	6	0	6	0	50	0
ETF	25	0	8	0	1	0	10	2	44	2
HTF	28	0	2	0	14	0	8	0	52	0
PF	0	0	307	0	0	0	63	0	370	0
1.LF	50	0	1 234	580	7	0	153	3	1 444	583
2.LF	9	0	373	215	3	0	56	2	441	217
3.LF	13	0	364	266	0	0	46	0	423	266
LFP	0	0	563	454	0	0	7	0	570	454
LFHK	3	0	426	357	0	0	38	5	467	362
FaF	8	0	208	129	2	0	16	1	234	130
FF	375	0	87	0	95	0	201	0	758	0
PřF	144	0	0	0	103	12	198	29	445	41
MFF	496	0	0	0	240	10	164	0	900	10
PedF	87	4	9	2	21	0	15	0	132	6
FSV	199	10	0	0	272	145	162	0	633	155
FTVS	92	66	0	0	17	5	14	4	123	75
FHS	163	0	0	0	64	0	14	3	241	3
Celkem	1 718	80	3 593	2 003	845	172	1 171	49	7 327	2 304

Zdroj: Výroční zpráva o činnosti Univerzity Karlovy v Praze za rok 2010

Příloha č. 18: Počet absolventů UK v roce 2010

Zdroj: Výroční zpráva o činnosti Univerzity Karlovy v Praze za rok 2010

Příloha č. 19: Počet absolventů UK podle fakult v roce 2010

Fakulta	PF	KF	Celkem
KTF	70	57	127
ETF	65	33	98
HTF	133	14	147
PF	636	34	670
1.LF	514	55	569
2.LF	221	16	237
3.LF	210	106	316
LFP	269	10	279
LFHK	207	71	278
FaF	219	48	267
FF	1 017	238	1 255
PřF	1 030	122	1 152
MFF	539	75	614
PedF	628	292	920
FSV	712	115	827
FTVS	357	154	511
FHS	259	112	371
Celkem	7 086	1 552	8 638

Zdroj: Výroční zpráva o činnosti Univerzity Karlovy v Praze za rok 2010

Příloha č. 20: Počet kurzů celoživotního vzdělávání na UK v roce 2010

Skupiny oborů	Kód skupiny oborů	Počet kurzů CŽV						U3V	Celkem
		kurzy orientované na výkon povolání			kurzy zájmové				
		do 15 hod.	16–100 hod.	101 hod. a více	do 15 hod.	16–100 hod.	101 hod. a více		
Přírodní vědy a nauky	11 až 18	0	11	0	0	2	0	12	25
Technické vědy a nauky	21 až 39	0	0	0	0	0	0	0	0
Zeměděl.-les. a veter. vědy a nauky	41 až 43	0	0	0	0	0	0	0	0
Zdravot., lékař a farm. vědy a nauky	51 až 53	24	3	2	0	3	4	4	40
Společenské vědy, nauky a služby	61, 65, 67, 71–74	0	23	2	3	4	6	29	67
Ekonomie	62	0	0	0	0	0	0	0	0
Právo, právní a veřejnosprávní činnost	68	0	31	0	0	0	0	1	32
Pedagogika, učitelství a sociální péče	75	1	17	39	4	11	0	5	77
Obory z oblasti psychologie	77	0	0	0	0	4	0	2	6
Vědy a nauky o kultuře a umění	81, 82	1	4	0	0	3	0	12	20
Celkem	11 až 82	26	89	43	7	27	10	65	267

Zdroj: Výroční zpráva o činnosti Univerzity Karlovy v Praze za rok 2010